DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ: MEVCUT DURUM VE BEKLENTİLER

ARALIK 2014

BAŞKAN'DAN

Değerli sanayi ve ticaret erbabı arkadaşlarım;

Rekabete dayalı günümüz liberal ekonomik sistemi içerisinde makro anlamda ülkelerin ve bölgelerin, mikro anlamda ise işletmelerin çağın gereklerine uygun hareket etmesi gerekmektedir. Bu nedenle ülke olarak dünya ile entegrasyona yönelik uyguladığımız politikaları, bölge ve işletme olarak da hayata geçirmek zorundayız. Ülkemizin dünya ekonomik pastasından daha fazla pay alabilmesi için rekabete dayalı, teknolojik gelişmeyi ilerleten, AR-GE faaliyetlerine pay ayıran, bunlar ile birlikte ihracat potansiyelini artıran işletmelerimizin sayısını artırmaya ihtiyacı vardır.

Rekabete dayalı günümüz ekonomik sisteminde işletmeler kadar kurumlara da önemli roller düşmektedir. İşadamlarının çatı örgütü olan Odalarımız kurumsal yapılarını güçlendirmek için sürekli çaba sarf etmektedir. Odalarımızın temel hedefi üye memnuniyetini artırmaktır. Bu amaç için personelimiz ve yönetimimiz olarak hızlı ve nitelikli hizmet arz etmeye çalışıyoruz. Üyelerimize ve potansiyel yatırımcı adaylarına yönelik araştırma raporları ile bölgeye yönelik sektörel ve yapısal bilgiler sunmaya çaba sarf ediyoruz. Uzun ve zahmetli çalışmalar olan bu araştırma raporların gerçekleştirilmesini sağlayan, başta akademik danışmanımız Yrd.Doç.Dr. Ferdi KESİKOĞLU olmak üzere genel sekreterimiz Cihat YABAN ve oda personelimize sonsuz şükranlarımı sunarım. Hazırlanan İşgücü Piyasası Raporunun başta işadamlarımız olmak üzere sosyal, ekonomik ve politik tüm kurumlara ve halkımıza faydalı olmasını temenni eder;

Saygılarımı Sunarım.

ZEKAYİ BÜKRÜ
Devrek TSO Yönetim Kurulu Başkanı

GENEL SEKRETER'DEN

Saygıdeğer üyelerimiz;

Devrek Ticaret ve Sanayi Odası Olarak üyelerimize verdiğimiz hizmetin kalitesini artırmak için sürekli çalışıyoruz. Sizlerden aldığımız geri bildirimler ve destekler ile daha nitelikli hizmeti sunmaya oldukça önem veriyoruz. Bu çerçevede hepinizin bildiği üzere Akredite oda olmayı başardık. Akredite oda niteliklerimizi geliştirerek en üst düzeye çıkmaya yönelik çalışmalarımız ise tüm hızıyla devam etmektedir. Be çerçevede personelimizin niteliğini artırmak amacıyla eğitim programları uyguluyor, odamızın teknolojik alt yapısının güçlendirilmesine yönelik önemli adımlar atıyoruz. Bunların dışında internet sitemizin sürekli güncel tutulması, ekonomik araştırmalar ile sektörel ve bölgesel yapıyı ortaya koymak yaptığımız önemli çalışmalar arasındadır.

Oda olarak sektörel anlamda hazırladığımız araştırma raporlarına bir yenisini daha eklemiş bulunmaktayız. Akademik danışmanımız Yrd.Doç.Dr. Ferdi KESİKOĞLU koordinatörlüğünde oda personelimizin özverili çalışmaları ile gerçekleştirdiğimiz ve elinizde bulunan bu çalışma 6 aylık bir sürecin ürünüdür. Çalışmanın gerçekleştirilmesinde emeği bulunan ekibimize, bizleri destekleyen yönetimimize ve üyelerimize teşekkür ederek, çalışmanın ilgili paydaşlara faydalı olmasını dilerim.

Cihat YABAN
Devrek TSO Genel Sekreteri

EDİTÖR'DEN

Değerli sanayi ve ticaret erbabımız;

Devrek ve Gökçebey ilçesini kapsayan Devrek TSO hizmet alanı havzasındaki İşgücü Piyasası Analizi adını verdiğimiz bu çalışma yaklaşık 6 aylık bir araştırma ve taramanın ürünüdür. Ülkemiz özelinde ilçe bazlı resmi istatistiki verilere ulaşmak zordur. Bu nedenle genel anlamda yapıyı tam olarak ortaya koymakta zorluk çekmekteyiz. Veri eksikliğinden kaynaklanan sorunlar bizi bu tür çalışmalarda ağırlıklı olarak anket ve saha çalışmalarına yöneltmektedir. Bu çalışmalar ile sektör ve konuya ilişkin mevcut durumu, yapıyı ve beklentileri ortaya koymaya çalışıyoruz. Anket çalışmalarının başarısı ise ankete katılanların verdiği cevapların doğruluğu ve güvenirliliğine bağlıdır. Bu noktada pek çok zorluk çektiğimizi açık ve net bir şekilde söylemek zorundayım. Anket uygulamalarında maalesef katılım düşük kalmaktadır. Bu durum ise daha düşük bir örneklem ile sonuçlar ortaya koymamıza neden olmaktadır.

İşgücü piyasası analizi adını verdiğimiz bu çalışma başta tanımlamalar olmak üzere, makro ekonomik gelişmeler, ilçelere ilişkin var olan göstergeler ışığında ekonomik ve sosyal yapı tespiti ve saha çalışmalarından oluşmaktadır. Yaklaşık 10 kişilik bir öğrenci grubundan oluşturduğumuz anketörlerimiz ile 10 günlük bir süre de hem işletmeler hem de vatandaşlara yönelik uyguladığımız saha çalışmalarında yine istediğimiz örnekleme ulaşamamış bulunuyoruz. Yine karşı karşıya kaldığımız önemli bir sorun da ankette kullandığımız sorulara tam olarak herkesin cevap vermediğine yöneliktir. Bazı kritik sorulara yeterli cevap verilememesi bizim bu tür analizleri çalışmaya dahil etmememize neden olmaktadır.

İşgücü piyasası analizi adını verdiğimiz bu çalışmanın okuyucular tarafından bu kısıtlar altından değerlendirmeye tabi tutulmasını dileyerek; böyle bir çalışmanın geçekleşmesine neden olan oda yönetimimize, katılan işadamlarımız ile bireylerimize teşekkür ederim. Çalışmanın tüm paydaşlara faydalı olmasını dilerim.

Saygılarımla;

Yrd.Doç.Dr. Ferdi KESİKOĞLU
BEÜ Öğretim Üyesi/TOBB Zonguldak İli Akademik Danışmanı

1 İÇİNDEKİLER

2 GİRİŞ 2
3 EMEK PİYASASINA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR 3
3.1 Nüfus 3
3.2 Nüfus Artışı 3
3.3 Kurumsal ve Kurumsal Olmayan Nüfus 3
3.4 Çalışma Çağındaki Nüfus 4
3.5 İşgücü 4
3.6 İşgücüne Katılım Oranı 4
3.7 İstihdam 4
3.8 İstihdam Oranı 4
3.9 İşsizlik 5
3.10 İşsizlik Oranı 5
4 TEMEL MAKRO EKONOMİK GELİŞMELER 5
4.1 Büyüme 5
4.2 Enflasyon 6
4.3 Dış Ticaret 7
4.4 Sanayi Üretim Endeksi 8
4.5 Kamu Kesimi Dengesi 9
4.6 İşgücü ve işsizlik Göstergeleri 10
5 DEVREK VE GÖKÇEBEY HAVZASI İŞGÜCÜ PİYASASININ DURUMU, YAPISI VE BEKLENTİLER 12
5.1 Demografik Yapı 13
5.2 Ekonomik Yapı 16
5.3 İstihdam 18
6 İŞGÜCÜ PİYASASI SANAYİ VE TİCARET ERBABI ALAN ÇALIŞMASI 20
6.1 Ankete Katılan İşletmelerin Tanımlanması 21
6.2 Ankete Katılan İşletmelerin Emek Piyasası Açısından Mevcut Durumu 22
7 İŞGÜCÜ PİYASASI HANEHALKI ALAN ÇALIŞMASI 29
7.1 Demografik Özellikler 29
7.2 Ankete Katılan Bireylerin Emek Piyasası Açısından Mevcut Durum Değerlendirimesi 31
7.3 İşgücü İçerisinde Yer Alan İstihdam Edilen Kesimin Mevcut Durumu 33
7.4 İşgücü İçerisinde Yer Alan İşsiz Kesimin Mevcut Durumu 35
8 SONUÇ 41

2 GİRİŞ

İktisadi açıdan piyasalar arz ve talebin karşı karşıya geldiği yerlerdir. Ekonomik açıdan temel piyasa türleri mal ve hizmet piyasaları, döviz piyasaları, sermaye piyasaları ve emek piyasalarıdır. Emek piyasası emek arz ve talebinin karşı karşıya geldiği piyasa türüdür.

Emek piyasaları ile ilgili olarak iki temel aktör vardır. Bunlardan biri emek arzını geçekleştiren çalışma çağındaki aktif nüfus, diğeri ise emek talebinde bulunan işverenlerdir. Piyasa ekonomisinin geçerli olduğu bir sistemde emek arzı ile emek talebinin kesiştiği yer denge ücret seviyesini belirler. Denge ücret seviyesinin işsizlik nedeniyle yaygın olduğu ülkelerde ise devlet ücret oluşumuna müdahale ederek işçi lehine bir sonuç ortaya koymaya çalışmaktadır.

Emek piyasaları bir ülke ya da bölgedeki işgücünün yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü olarak ifade ettiğimiz ve çalışanlar ile işsizlerden oluşan kesimin yapısı, çalışılan bölgenin ekonomik özellikleri, çalışanların demografik özellikleri, gelir düzeyleri, beklentileri emek piyasasının yapısını ortaya koymaktadır. Emek piyasaları bir ülkenin üretken nüfus yapısını ortaya koymaktadır. Bu nedenle gerek makro düzeyde gerekse de mikro düzeyde piyasaların mevcut durumunu ortaya koyan ve geleceğe yönelik beklentileri yansıtan çalışmalar doğru plan ve politikaların geliştirilmesi için önemlidir.

Makro düzeyde ülkenin istihdam yapısını analize yönelik çalışmalar yetkili kamu kurumları tarafından yapılarak ortaya konulmaktadır. Mikro düzeyde çalışmalar ise ülkemizde bölge ve il bazında TÜİK, İŞKUR gibi kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Mikro bazlı ilçelere yönelik bir çalışma yapmak ise biraz daha güçtür. Çünkü ülkemizde ilçe bazlı verilerin paylaşımı konusunda bir takım sorunlar vardır. Bununla birlikte makro düzeyde yapılan çalışmalara benzer bir şekilde ilçe bazlı analizler de ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Bu durum gelişen rekabete dayalı günümüz ekonomilerinde küçük birimlerinde önünü görebilmesi ya da en azından konu ile ilgili fikir sahibi olabilmesi açısından son derece önemlidir.

Devrek TSO faaliyet alanı olan Devrek ve Gökçebey ilçelerinde işgücü piyasasının mevcut durumunu, yapısını ve beklentilerini ortaya koymaya çalışan bu çalışma temel olarak üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde emek piyasası ile ilgili

temel kavramlar ve Türkiye'de işgücü piyasasına ilişkin temel göstergeler verilmektedir. İkinci bölümde Devrek ve Gökçebey ilçelerinin demografik yapısı ve ekonomik özellikleri ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Üçüncü kısımda ise saha çalışması ile hem emek talep edenler (işverenler) hem de emek arz edenler (işgücü) açısından Devrek ve Gökçebey havzasının işgücü piyasası analizi gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Saha çalışmasında hedeflenen örneklemin altında bir gözlem elde edilmiştir. Ancak yine de çalışmanın bir ipucu verebileceği düşünülerek bir analiz gerçekleştirilmiştir. Kısıtlılıklar mümkün olduğunca giderilerek emek piyasasına ilişkin bir yapı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Son olarak çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirilmeye çalışarak bir sonuç kısmı ortaya konulmaktadır.

3 EMEK PİYASASINA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

Emek piyasasının yapısını ortaya koymadan önce kavramsal anlamda emek piyasası ile ilgili temel kavramların ortaya konulmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu amaçla emek piyasası ile ilgili temel kavramlar aşağıda tanımsal olarak belirtilmeye çalışılmıştır.

3.1 NÜFUS

Emek arzının temel belirleyicisi olan nüfus; en genel tanımıyla; belirli bir yerde yaşayan insan sayısını ifade etmekte olup, bir yerleşim yeri, bölge, ülke, dünya gibi belirli sınırlar içinde yaşayan insan topluluğu olarak tanımlanmaktadır.

3.2 NÜFUS ARTIŞI

Sınırları belirli bir alanda, belirli bir süre içerisinde meydana gelen insan sayısındaki artıştır. Doğum oranı ile ölüm oranı arasındaki fark ile göç hareketlerindeki değişimler, nüfus artışını belirlemektedir.

3.3 KURUMSAL VE KURUMSAL OLMAYAN NÜFUS

Genel nüfus sayımı sırasında, yabancılarla, okul, yurt, kışla, hastane, hapishane gibi yerlerde ikamet eden nüfusa "kurumsal nüfus" denir.

Kurumsal olmayan nüfus ise; genel nüfus sayımı dönemlerinde tespit edilen nüfustan kurumsal nüfus içeresindeki sayılar yerlerde ikamet edenlerin çıkarılması il elde edilen nüfustur.

3.4 ÇALIŞMA ÇAĞINDAKİ NÜFUS

Belirli bir yaş dilimi arasındaki nüfus çalışma çağındaki nüfus olarak tanımlanmaktadır. Bu söz konusu yaş diliminin alt limitini; zorunlu eğitimin yasal mezuniyet yaşı belilerken, üst sınırını; emeklilik yaşı belirler. Ülkeler arasında alt ve üst limit arasında farklılıklar olmakla beraber genellikle 15-64 yaş arası nüfus çalışma çağındaki aktif nüfus olarak adlandırılır.

3.5 İŞGÜCÜ

İşgücü; bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. İşgücü kavramı ile genel nüfusun çalışmak isteyen ve çalışabilir durumda olan üretken kesimi ifade edilmektedir. İşgücü istihdam edilenler ile işsizlerin toplamından oluşmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işgücünü; istihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar, şeklinde tanımlamaktadır. TÜİK işgücüne dahil olmayanları da tanımlamıştır. İşgücüne dahil olmayanlar işsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus olarak tanımlanmıştır. İşgücüne dahil olmayan nüfus;

- İş aramayıp 2 hafta içerisinde işe başlayabilecek olanlar,
- İş bulma ümidi olmadığından iş aramaktan vazgeçenler
- Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, emeklilik ve çalışamaz halde olma nedeniyle iş aramayanlardan oluşmaktadır.

3.6 İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI

İşgücüne katılım oranı; işsizler ile istihdam edilenlerin toplamından oluşan işgücünün, aktif nüfusa oranıdır.

İşgücüne Katılım Oranı= (Çalışanlar+İşsizler)/Aktif Nüfus

3.7 İSTİHDAM

Üretim sürecinin en önemli sonuçlarından bir olan istihdam en basit anlatımla; insanların çalıştırılmaları, işe kabul edilmeleri olarak tanımlanmaktadır. Sözlük anlamı ile hizmete alma, hizmette kullanma, kullanılma olarak tanımlanmaktadır.

3.8 İSTİHDAM ORANI

İstihdam oranı; ülke ekonomisinde belirli bir dönemde aktif nüfus içinde istihdam edilenlerin göreli ağırlığını göstermekte ve istihdam edilenlerin aktif nüfusa oranlanmasıyla hesaplanmaktadır.

İstihdam Oranı = (İstihdam Edilenler/Aktif Nüfus)*100

3.9 İŞSİZLİK

En genel tanımıyla "çalışma isteği ve yeterliliği olmasına karşın, düzenli ve sürekli gelir sağlayabilecek bir işi bulunmayan kişiler'e" "işsiz"; sosyo-ekonomik nitelikli bu olguya da "işsizlik" denir.

Türkiye'de işsizlik ile ilgili resmi rakamları açıklamakla sorumlu kurum olan TÜİK; "Referans dönemi içerisinde istihdam halinde olmayan (kar karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiçbir işte çalışmamış ve böylece bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içerisinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 15 gün içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki fertleri "işsiz" olarak tanımlamaktadır.

3.10 İŞSİZLİK ORANI

İşsizlik oranı bir ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranını göstermektedir.

İşsizlik Oranı = (İşsizler/İşgücü)*100

4 TEMEL MAKRO EKONOMİK GELİŞMELER

İşgücü piyasalarındaki gelişmeler ülkedeki makroekonomik gelişmeler ile yakın bir ilişki içerisindedir. Ekonomik büyüme, enflasyon, dış ticaret dengesi, bütçe dengesi gibi temel makro ekonomik gelişmeler istihdam ve işsizlik oranlarını da etkilemektedir. Bu nedenle son döneme ilişkin makro ekonomik gelişmelerin kısaca özetlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

4.1 BÜYÜME

TÜİK tarafından harcama yöntemine göre hesaplanan GSYH büyüme rakamları değerlendirildiğinde ekonomimin yılın ilk çeyreğinde (Ocak-Şubat-Mart 2014) bir önceki yılın aynı dönemine oranla %4,7, ikinci çeyreğinde ise (Nisan-Mayıs-Haziran 2014) %2,1 oranında büyüme gösterdiği görülmektedir. 2013 I.çeyrekten bugüne kadar geçen süredeki gelişmeler aşağıdaki grafikten izlenebilir.

TÜİK tarafından yayınlanan büyüme rakamları incelendiğinde ekonomimizin 2014 yılı ilk 6 aylık dönemde bir önceki yılın aynı dönemine oranla %3,3 büyüme kaydettiği görülmektedir. 2013 yılının birinci çeyreğinden itibaren artışa geçen ve küçük dalgalanmalar gösteren büyüme oranımız 2014 II. Çeyrekte (Nisan-

Haziran 2014) bir önceki yılın aynı dönemine göre sadece %2,1'lik bir artış göstermiş beklentinin altında bir büyüme kaydetmiştir.

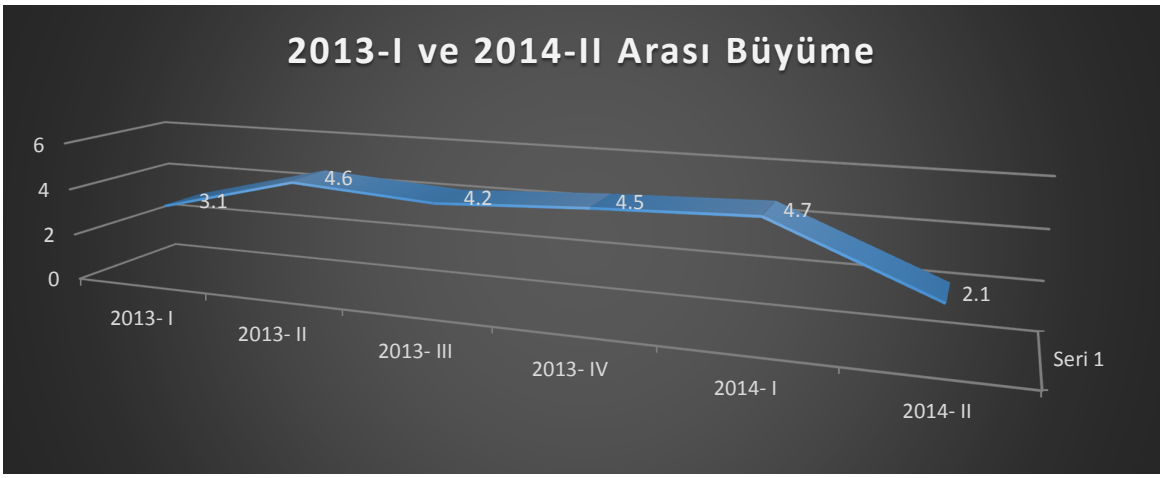

Kaynak: TUİK

TÜİK istatistiki verilerin yorumlanmasında görülen bazı sıkıntıları aşmak amacıyla mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verileri de yayınlamaya başlamıştır. Buradaki amaç veri setinde takvimsel ve mevsimsel etkilerden kaynaklanan yorum farklılıklarının ortadan kaldırılmasıdır. Örneğin Mart ayı 31 gün, Şubat ayı 28 gün ise serinin değerinde şubat ayının düşük çıkması beklenen bir sonuçtur. Yine bazı sektörlerde mevsimsel etkiden dolayı Ağustos ayında veri setinin değeri en yükseğe çıkmış olabilir. İşte bu tür mevsim ve takvim etkilerinden kaynaklanan ve yanlış yorumlamaya olanak sağlayan veriler TUİK tarafından arındırmaya tabi tutularak takvim ve mevsim etkileri ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır.

TUİK tarafından yayınlanan takvim ve mevsimsel etkilerden arındırılmış büyüme rakamları dikkate alındığında Türkiye Ekonomisi **2014 yılı I. üç aylık dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,8 oranında büyüme gösterirken II. üç aylık dönemde %0,5 oranında bir küçülme göstermiştir.** Bu durum ekonominin 2014 II. çeyreğinde takvimsel ve mevsimsel etki arındırıldığında bir daralma sürecinin başladığına işaret etmektedir. Bu süreç hükümetin 2014 yılı için hedeflediği %4'lük büyüme oranının revize edilmesine neden olmuştur.

4.2 ENFLASYON

2014 yılı enflasyon oranının seyri aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir. Enflasyona ilişkin Kasım 2014 verileri 3 Aralık 2014 tarihinde TÜİK tarafından açıklanmıştır. Kasım ayı enflasyonu 0,18 olarak açıklanmıştır. Diğer bir ifadeyle Ekim 2014'e göre Kasım 2014'de TÜFE 0,18'lik bir artış göstermiştir. Enflasyon

oranındaki değişim ekim ayına göre oldukça düşük gerçekleşmiştir. Kümülatif olarak bakıldığında ise Kasım 2014 sonu itibari ile TÜFE enflasyon oranı 8,65'e yükselmiştir. Hükümetin 2014 için hedeflediği enflasyon oranının üzerinde bir tablo ortaya çıkmıştır.

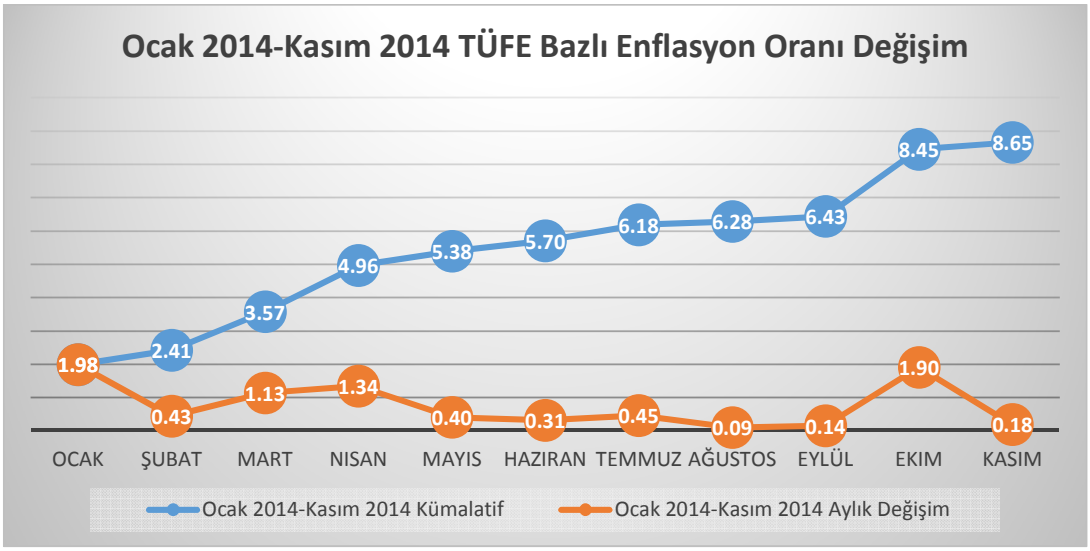

4.3 DIŞ TİCARET

Türkiye İstatistik Kurumu ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2014 yılı Eylül ayında, 2013 yılının aynı ayına göre %4,6 artarak 13 milyar 660 milyon dolar, ithalat %0,2 azalarak 20 milyar 585 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Eylül ayında dış ticaret açığı %8,4 azalarak 7 milyar 560 milyon dolardan 6 milyar 925 milyon dolara düştü. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2013 Eylül ayında %63,3 iken, 2014 Eylül ayında %66,4'e yükseldi.

Dış Ticarette Yaşanan Gelişmeler (Ocak-2014-Eylül2014)

	İhracat	Değişim (%)	İthalat	Değişim (%)	Dış Ticaret Dengesi	Değişim (%)	İhracat/İthalat
Oca.14	12 401 909	8,0	19 286 484	2,6	-6 884 576	-6,0	64,3
Şub.14	13 055 223	5,4	18 239 598	-6,0	-5 184 375	-26,0	71,6
Mar.14	14 682 723	11,9	19 931 701	-3,1	-5 248 978	-29,4	73,7
Nis.14	13 374 761	7,3	20 649 737	-9,5	-7 274 976	-29,8	64,8
May.14	13 703 090	3,2	20 864 712	-10,2	-7 161 621	-28,2	65,7
Haz.14	12 893 896	4,0	20 778 073	-1,1	-7 884 177	-8,5	62,1
Tem.14	13 359 535	2,3	19 870 925	-13,5	-6 511 391	-34,3	67,2
Ağu.14	11 410 934	2,6	19 475 140	7,0	-8 064 206	13,9	58,6
Eyl.14	13 660 014	4,6	20 584 957	-0,2	-6 924 943	-8,4	66,4
Oca-Eyl 2014	**118 542 086**	**5,5**	**179 681 328**	**-4,2**	**-61 139 242**	**-18,8**	**66,0**

Kaynak: TUİK

Avrupa Birliği'nin (AB-28) ihracattaki payı 2013 Eylül ayında %42,9 iken, 2014 Eylül ayında %43,9 oldu. AB'ye yapılan ihracat, 2013 yılının aynı ayına göre %7,1 artarak 6 milyar 2 milyon dolar olarak gerçekleşti.

En çok ihracat yapılan ülke Almanya oldu. Almanya'ya yapılan ihracat 2014 yılı Eylül ayında 1 milyar 21 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla İngiltere (921 milyon dolar), Irak (911 milyon dolar) ve ABD (602 milyon dolar) takip etti.

İthalatta ise ilk sırayı Çin aldı. Çin'den yapılan ithalat, 2014 yılı Eylül ayında 2 milyar 318 milyon dolar oldu. Bu ülkeyi sırasıyla Rusya (2 milyar 25 milyon dolar), Almanya (1 milyar 859 milyon dolar) ve ABD (1 milyar 71 milyon dolar) izledi.

4.4 Sanayi Üretim Endeksi

Sanayi üretim endeksi ülkemizdeki toplam üretimin zaman içindeki değişimini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla üretimdeki dalgalanmalar ve işgücü piyasasındaki değişiklikler ile de ilgili bir değişkendir.

Sanayi üretim endeksinde son açıklanan Ekim 2014 verilerine göre %1,8'lik bir düşüş gerçekleşmiştir. Bu düşüş %1'lik beklentinin de altında kalmıştır.

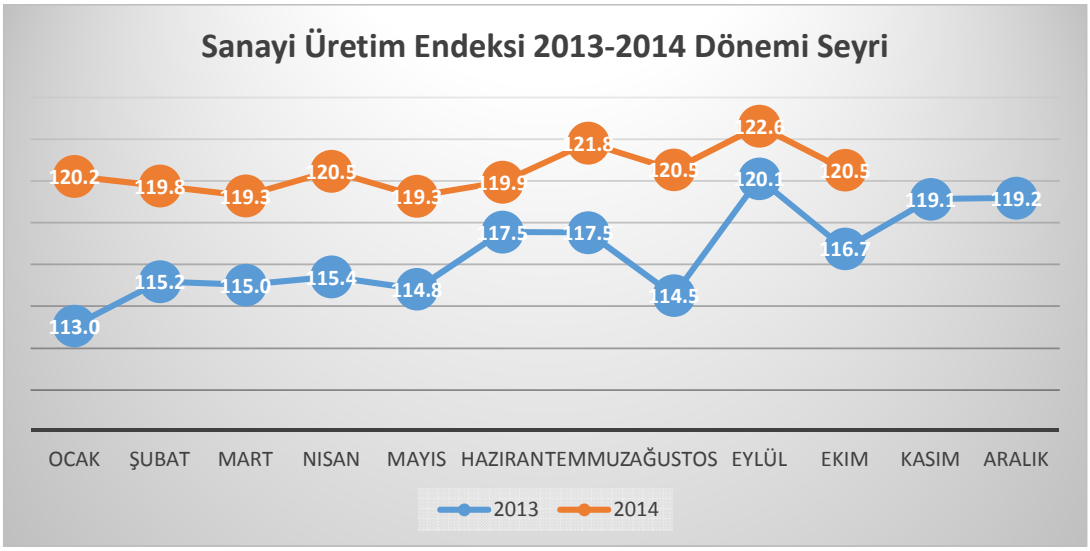

Ekim (2014) ayında önceki aya göre ana sanayi sektörleri itibariyle en yüksek düşüş yüzde 2,9 ile madencilik ve taşocakçılığında yaşanırken, bunu yüzde 2,2 düşüşle elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve yüzde 1,7 düşüşle imalat sanayi takip etmektedir.

Ana sanayi gruplarına bakıldığında azalmada dayanıklı tüketim ve sermaye mallarındaki düşüşün etkisi olduğu görülmektedir.

İmalat sanayinin alt sektörlerinde geçen aya göre en fazla düşüş diğer ulaşım araçlarının imalatı (%19,2) sektöründe gerçekleşti. Bunu, %9,5 ile bilgisayar ve elektrikli teçhizat imalatı, %5,3 ile ana metal sanayi takip etmiştir. Bu sürede en hızlı yükseliş ise %10,7 ile tütün ürünleri imalatında gerçekleşmiştir. İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları (KKO), Ekimde geçen aya göre aynı kalarak 74,1 değerini almıştır.

4.5 Kamu Kesimi Dengesi

Merkezi yönetim bütçe gerçekleşmelerine ilişkin Ekim ayını da içeren bütçe gerçekleşmeleri raporu 17 Kasım 2014 tarihinde Maliye Bakanlığı tarafından yayınlanmıştır. Bütçe gerçekleşmeleri incelendiğinde merkezi yönetim bütçesi 2013 yılı ekim ayı içerisinde 3 milyar 170 milyon TL açık vermiş iken 2014 yılı ekim ayında 3 milyar 10 milyon TL açık vermiştir. 2013 yılı ekim ayında bütçe 761 milyon TL faiz dışı açık vermiş iken 2014 yılı Ekim ayında 3 milyar 994 milyon TL faiz dışı fazla vermiştir.

2014 Ekim Ayı Bütçe Gerçekleşmeleri

(Milyon TL)	2013			2014				
	Yıllık Gerçekleşme	Ekim Ayı Gerçekleşme	(%)*	Bütçe Hedefi	Ekim Ayı Gerçekleşme	(%)*	Değişim (%)	Ocak 2014-Ekim 2014 Gerçekleşme
Bütçe Giderleri	**408.225**	**33.188**	**8,1**	**436.433**	**37.185**	**8,5**	**12,0**	**362.620**
Faiz Hariç Giderler	358.239	30.779	8,6	384.433	30.181	7,9	-1,9	317.347
Faiz Giderleri	49.986	2.409	4,8	52.000	7.004	13,5	190,7	45.273
Bütçe Gelirleri	**389.682**	**30.018**	**7,7**	**403.175**	**34.175**	**8,5**	**13,8**	**347.679**
Vergi Gelirleri	326.169	26.022	8	348.353	27.925	8,0	7,3	286.575
Bütçe Dengesi	-18.543	-3.170	17,1	-33.258	-3.010	9,1	5,0	-14.941
Faiz Dışı Denge	31.443	-761	-2,4	18.742	3.994	21,3	625,1	30.332

*2013 yılı Ekim ayında o yıla ilişkin gerçekleşen toplam harcamalar içerisinde ekim ayına ilişkin olanı göstermektedir. 2014 yılı ekim ayında da 2014 bütçe programında öngörülen toplam harcamalar içerisinde ekimde gerçekleşenin payı ifade edilmektedir.

Kaynak: Maliye Bakanlığı Ekim 2014 Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu

Bütçe gerçekleşmeleri incelendiğinde bütçe giderlerinin Ekim 2013 yılına göre Ekim 2014 yılında %12 oranında arttığı görülmektedir. Bu artışın geçen yıla oranla bu yıl faiz giderlerine ilişkin kısımdan kaynaklandığı görülmektedir. Tablodan da görüldüğü üzere geçen yıla oranla bu yıl faiz hariç giderlerde bir azalış görülürken faiz giderlerinde oldukça yüksek oranda bir artış görülmektedir. Bütçeden ekim 2014 döneminde bu yıla ilişkin hedeflenen toplam faiz ödemelerinin %13,5'lik kısmı ödenmiştir. Bakanlığın raporuna göre faiz giderlerinde meydana gelen artışın temel sebebi borç stokunun vade yapısına uygun olarak ortaya çıkan dönemsel bir gerçekleşme olup, program hedefleri ile uyumludur.

4.6 İŞGÜCÜ VE İŞSİZLİK GÖSTERGELERİ

İşsizlik ile ilgili olarak TUİK tarafından yayınlanan verilere göre Ağustos döneminde (Yayınlanan veriler 2014 yılı 27-39. Haftalarını diğer ifade ile Temmuz-Ağustos-Eylül aylarını kapsamaktadır) işsizlik oranı %9,8'den %10,1'e çıktı. Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2014 yılı Temmuz döneminde 2 milyon 867 bin kişi iken Ağustos döneminde 2 milyon 944 bin kişi oldu. İşsizlik oranı erkeklerde %8,9 kadınlarda ise %12,7 oldu. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı %18,9 iken, 15-64 yaş gurubunda bu oran % 10,3 olarak gerçekleşti.

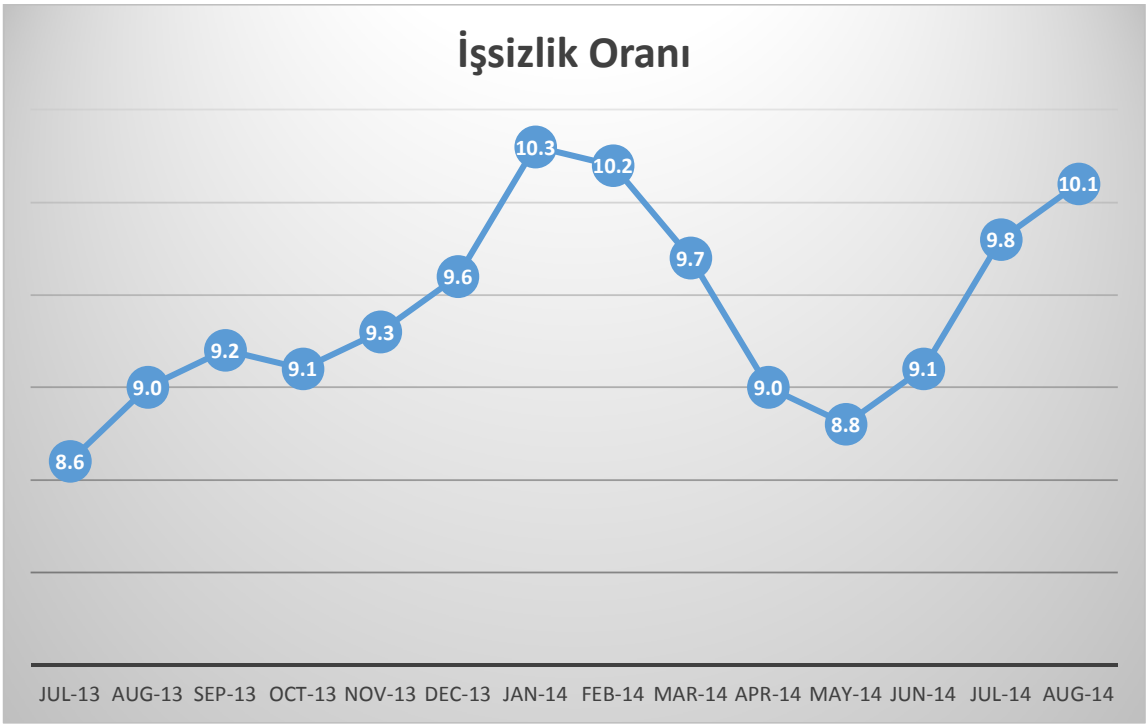

İşsizlik ve istihdama ilişkin TUİK tarafından yayınlanan verilere göre önemli kabul edilen göstergeler aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

İstihdam ve İşsizlik Oranlarındaki Gelişmeler (Temmuz 2013-Ağustos 2014)

	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı	Tarım Dışı İşsizlik Oranı	Genç Nüfus İşsizlik Oranı
Tem.13	44,9	8,6	10,7	16,3
Ağu.13	44,6	9,0	11,2	17,0
Eyl.13	44,3	9,2	11,3	17,8
Eki.13	44,0	9,1	10,9	18,0
Kas.13	43,4	9,3	11,0	17,9
Ara.13	43,1	9,6	11,3	17,4
Oca.14	43,2	10,3	12,1	17,7
Şub.14	44,1	10,2	12,1	17,0
Mar.14	45,1	9,7	11,6	16,7
Nis.14	46,1	9,0	10,8	15,5
May.14	46,7	8,8	10,7	15,8
Haz.14	46,7	9,1	11,1	16,7
Tem.14	46,3	9,8	12,0	18,2
Ags.14	46,1	10,1	12,3	18,9

Kaynak: TUİK

Ağustos 2014 döneminde 15 ve daha yukarı yaştaki istihdam edilenlerin sayısı 26 milyon 313 bin kişi, istihdam oranı ise %46,1 oldu. Erkelerde istihdam oranı %65,7, kadınlarda ise %27 olarak gerçekleşmiştir.

İstihdam edilenlerin sektörel dağılımlarına bakıldığında ise Ağustos 2014 döneminde istihdam edilenlerin %22,1'i tarım sektöründe, %20'si sanayi, %7,5'i inşaat, %50,5'i ise hizmetler sektöründe yer aldı.

İşsizlik ile ilgili mevsimsel etkilerden arındırılmış veriler baz alınarak bir değerlendirme yapıldığında ise istihdamın arttığı ve işsizliğin azaldığı görülmektedir. Mevsim etkileri arındırılarak yayınlanan veriler incelendiğinde istihdam, bir önceki döneme göre 53 bin kişi artarak 25 milyon 835 bin kişi olarak gerçekleşti. İstihdam oranı ise değişim göstermeyerek %45,2 olarak gerçekleşti. Mevsim etkilerinden arındırılmış işszilerin sayısı ise bir önceki döneme göre 11 bin kişilik bir azalış ile %10,4 olarak gerçekleşti.

İşsizlik ve istihdam oranıyla ilgili olarak 2015-2017 dönemi orta vadeli programda belirtilen hedefler ise aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir. Tablodan görüldüğü üzere 2014 yılsonu gerçekleşme tahmini %9,6'dır. Ancak Eylül ayını da kapsayan Ağustos 2014 verilerine göre işsizlik oranı %10,1'e ulaşmış durumdadır. Bu oran tahminin üzerinde bir işsizliğin varlığına işaret etmektedir.

İSTİHDAM	2013	2014(1)	2015 (2)	2016(2)	2017 (2)
Nüfus (Yıl Ortası, Bin Kişi)	76.055	76.903	77.738	78.559	79.366
İşgücüne Katılma Oranı (%)	48,3	50,1	50,2	50,3	50,5
İstihdam Düzeyi (Bin Kişi)	24.601	25.824	26.340	27.002	27.599
İstihdam Oranı (%)	43,9	45,3	45,4	45,7	45,9
İşsizlik Oranı (%)	9,0	9,6	9,5	9,2	9,1

(1) Yıl Sonu Gerçekleşme Tahmini
(2) Program Hedefi
Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Orta Vadeli Plan

5 DEVREK VE GÖKÇEBEY HAVZASI İŞGÜCÜ PİYASASININ DURUMU, YAPISI VE BEKLENTİLER

Çalışmanın bu kısmında Devrek TSO kapsamına giren Devrek ve Gökçebey ilçeleri özelinde emek piyasalarının yapısı incelenmeye çalışılmaktadır. Araştırma ağırlıklı olarak anket yöntemine dayanmaktadır. Konunun emek talep eden kesimi olarak işverenler, emek arz eden kesimi olarak hanehalkı bireyleri ile uygulanan anketler ile emek piyasasının yapısı ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Bu tür bir yönteme başvurmanın temel sebebi ise ilçe bazlı verilere ulaşılamamasıdır. Bu nedenle niceliksel tespite ilişkin ulaşılabilen veriler değerlendirilmiş, ancak yapı ağırlıklı olarak niteliksel olarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmada emek piyasasının yapısı ortaya konulmadan önce ilgili değişkenler olarak demografik hareketler ve ekonomik yapı ortaya konulmaktadır. Ekonomik yapı için ise ilçeler özelinde iki önemli ekonomik kuruluş olan Devrek Ticaret ve Sanayi Odası ile Devrek Esnaf ve Sanatkarlar Odası'nın kayıtlarından yararlanılarak sektörel bir değerlendirme ortaya konulmaktadır.

5.1 DEMOGRAFİK YAPI

Osmanlı imparatorluğu döneminde Bolu sancağına bağlı olan, cumhuriyetin ilanının ardından Zonguldak iline bağlı hale getirilen Devrek ilçesi gerek geçmişte gerekse de günümüzde bölgenin önemli ticaret ve sanayi merkezlerinden biri olmuştur. Zonguldak il merkezinin 60 km güneydoğusunda yer alan ilçemiz Zonguldak'ı Ankara'ya bağlayan ana hat üzerindedir. İlçenin 2013 yılı ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) sonuçlarına göre merkez, belde ve köyler toplam nüfusu 56.571'dir. İlçe merkez nüfusu ise 24.213 olarak ölçülmüştür. Odamız sınırları içerisinde yer alan Gökçebey ilçesinin 2013 yılı ADNKS sonuçlarına göre toplam nüfusu 22.296 olup bunun 7.242'si ilçe merkezinde yaşamaktadır.

Bölgemiz genel anlamda genç ve dinamik bir nüfus yapısına sahiptir. Devrek ve Gökçebey ilçelerinde 35 yaş altı nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı %44 civarındadır. Bu oran genç ve dinamik bir yapının varlığına işaret etmekle birlikte geçmiş yıllara oranlandığında nüfusun yaşlanma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Nitekim TÜİK verilerine göre 2007 yılında bölge toplam nüfusu içerisinde 35 yaş altı nüfusun oranı yaklaşık %51 civarındadır.

Demografik anlamda bölgenin en önemli sorunu göç olgusudur. 1990'lı yılların başına kadar sürekli göç alarak büyüyen Zonguldak ili özellikle son yıllarda sürekli göç veren bir il konumuna gelmiştir. Aşağıda nüfus hareketlerini gösteren tablodan da incelendiğinde Devrek ve Gökçebey ilçelerinde nüfusun giderek azaldığı görülmektedir.

Devrek ve Gökçebey İlçeleri Nüfus 2010-2013		
	Devrek	Gökçebey
2010	64584	23530
2011	59234	23208
2012	57366	22660
2013	56571	22296

Kaynak: TUİK, ADNKS

Devrek ve Gökçebey ilçeleri nüfusu yaş dağılımı ve eğitim düzeyine göre dağılımı aşağıda grafiklerde gösterilmiştir. Yaş gruplarına göre bakıldığında Devrek ilçesinde nüfusun Gökçebey'e göre daha yaşlı bir görüntü arz ettiği görülmektedir. Devrek ilçesinde en yüksek nüfus 55-59 yaş aralığında iken, Gökçebey ilçesinde 30-34 olarak tespit edilmiştir. Devrek ilçe meydanında hanehalkı bireylerine yönelik rastgele seçim ile yürütülen ve sonuçları çalışmanın ilerleyen kısmında verilen saha çalışmasında görüşülen kişilerin yaş dağılımı da benzer bir yapı ortaya koymaktadır.

Devrek ve Gökçebey ilçelerindeki toplam nüfusun eğitim kademelerine göre dağılımı incelendiğinde ilkokul ve ilköğretim mezunu nüfusun ağrılıklı olduğüu görülmektedir. Yaşlanan nüfus yapısı ve eğitim kademelerine göre nitelikli işgücünün düşüklüğü bölge içerisindeki temel sorunlardan biri olan göç olgusunu destekleyen bir sonuç ortaya koymaktadır.

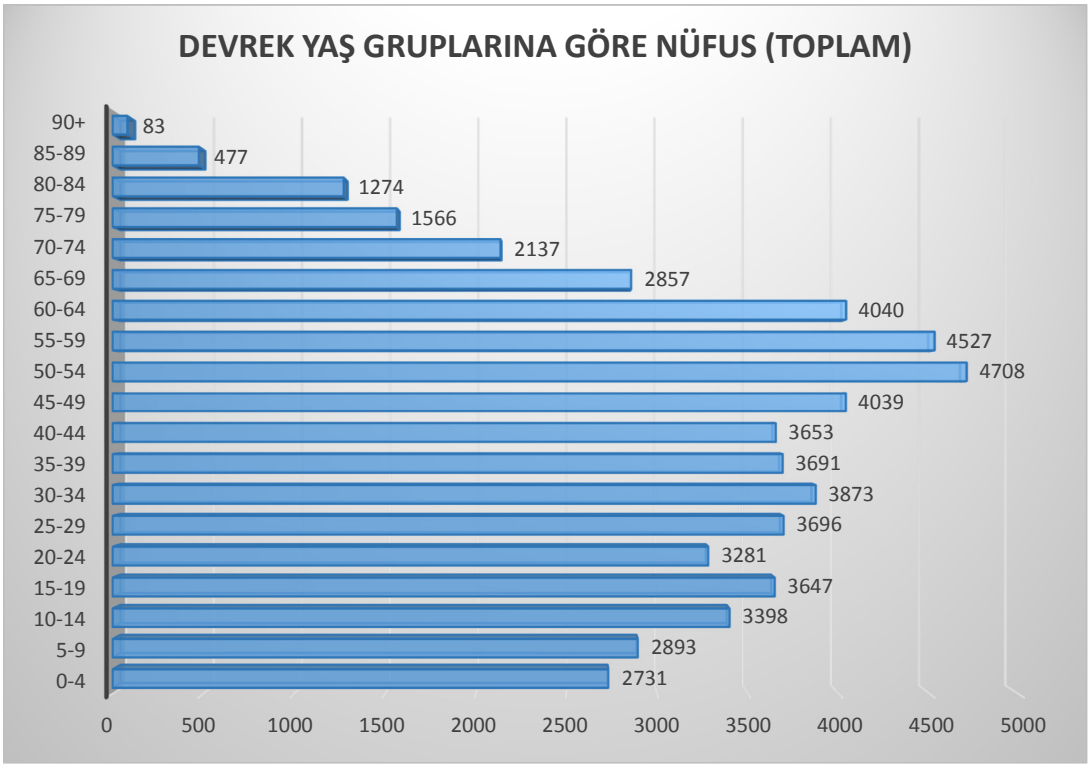

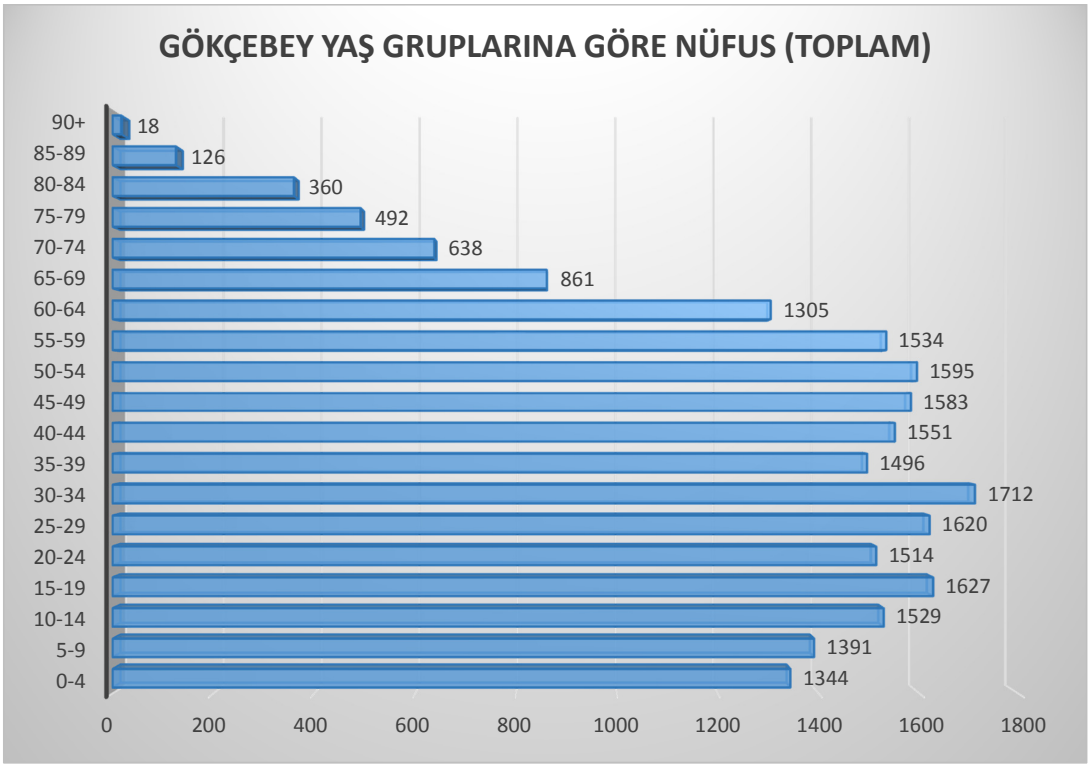
GÖKÇEBEY YAŞ GRUPLARINA GÖRE NÜFUS (TOPLAM)
90+ 18
85-89 126
80-84 360
75-79 492
70-74 638
65-69 861
60-64 1305
55-59 1534
50-54 1595
45-49 1583
40-44 1551
35-39 1496
30-34 1712
25-29 1620
20-24 1514
15-19 1627
10-14 1529
5-9 1391
0-4 1344
0 200 400 600 800 1000 1200 1400 1600 1800

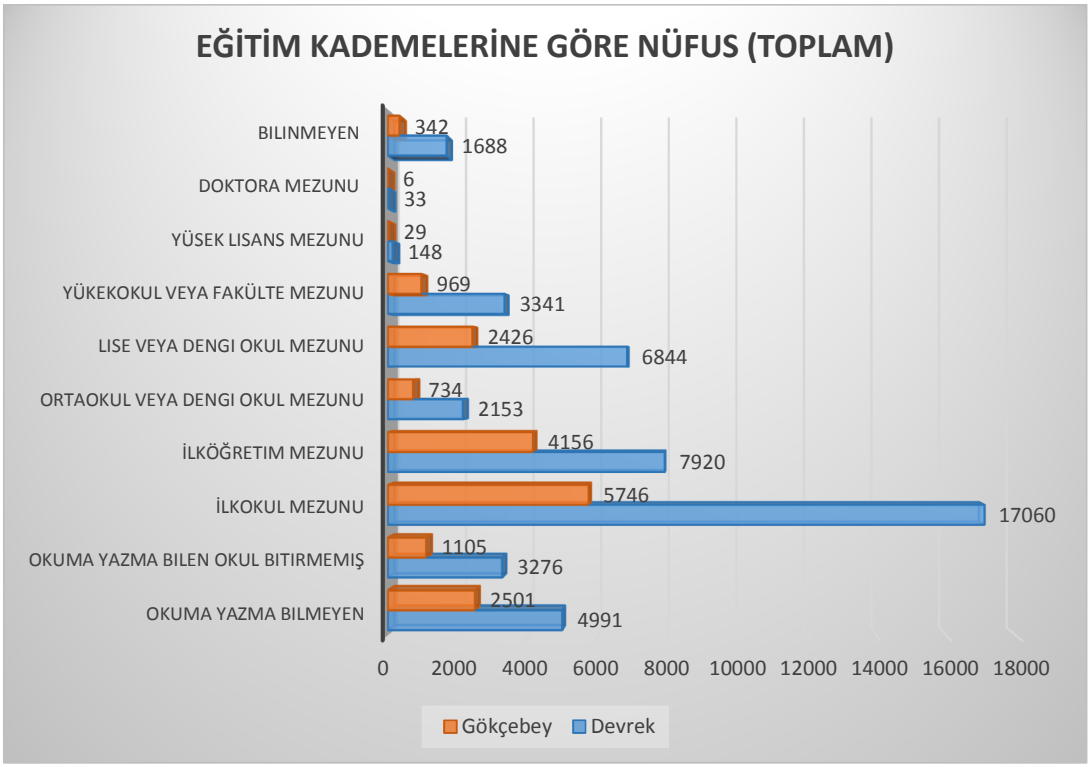
EĞİTİM KADEMELERİNE GÖRE NÜFUS (TOPLAM)
BILINMEYEN 342 1688
DOKTORA MEZUNU 6 33
YÜSEK LISANS MEZUNU 29 148
YÜKEKOKUL VEYA FAKÜLTE MEZUNU 969 3341
LISE VEYA DENGI OKUL MEZUNU 2426 6844
ORTAOKUL VEYA DENGI OKUL MEZUNU 734 2153
İLKÖĞRETIM MEZUNU 4156 7920
İLKOKUL MEZUNU 5746 17060
OKUMA YAZMA BILEN OKUL BITIRMEMIŞ 1105 3276
OKUMA YAZMA BILMEYEN 2501 4991
0 2000 4000 6000 8000 10000 12000 14000 16000 18000
Gökçebey Devrek

5.2 EKONOMİK YAPI

Ekonomik yapıyı ortaya koymaya yönelik ilçe bazlı verilere ulaşılması ülkemizde uygulanan veri toplama ve dağıtım sistemi açısından pek olanaklı değildir. TÜİK aracılığıyla toplanan veriler il veya bölge bazlı yayınlanmaktadır. Bu nedenle ilçe bazlı verilere sağlıklı bir şekilde ulaşılamamaktadır. Bu nedenle en azından fikir vermesi açısından bölge ve il bazlı verilerden bazılarına çalışma içerisinde yer verilmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.

Milli gelire ilişkin olarak verilerle ilgili olarak bölgenin ekonomik yapısını ortaya koyan bir değişken olarak cari fiyatlar ile bölgesel gayrisafi katma değere ilişkin veriler aşağıdaki grafikte gösterildiği gibidir.

Konu ile ilgili olarak son yayınlanan 2011 yılı verilerine göre bölgenin cari fiyatlar ile toplam gayrisafi katma değeri 14.7 milyar TL'dir. Bölgesel anlamda sektörle dağılımı bakıldığında %54 ile hizmet sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Hizmet sektörünü %40 ile sanayi sektörü, %6 ile tarım sektörü izlemektedir. Bölge içerisinde hizmet sektörü ağırlıklı bir ekonomik yapılanmanın olduğu açıktır. Sanayinin payı ise %40 ile ülke ortalamasına yakın bir değer arz etmektedir. Tarım sektörünün bölgesel katma değer içerisindeki payı düşük düzeydedir.

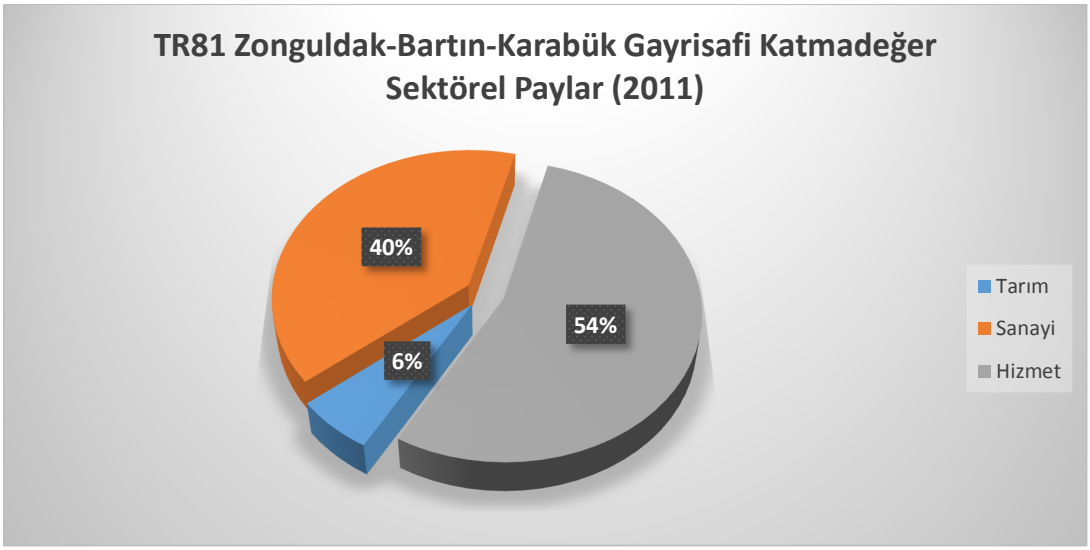

Yerel anlamda ekonomik yapıyı ortaya koymak için ilçemiz sınırlarında bulunan iki ekonomik kuruluş olan Devrek Ticaret ve Sanayi Odası ile Esnaf ve Sanatkarlar Odası kayıtları dikkate alınmıştır.

Ticaret ve sanayi odası kayıtlarına göre ticaret sektörünün ağırlıklı olduğu ilçe ekonomisinde küçük orta ölçekli ve ihracat yapmayı başaran imalat sanayi ile hizmetler sektörü mevcuttur. Devrek Ticaret ve Sanayi Odası kayıtlarına göre işletmelerin dağılımı aşağıdaki grafik'de gösterildiği gibidir.

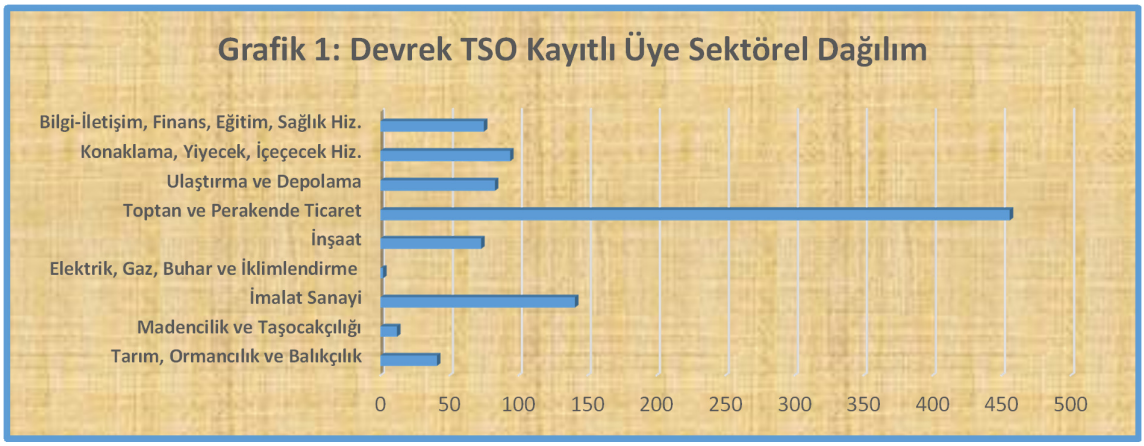

Grafik 1'den görüldüğü üzere Devrek ve Gökçebey ilçelerini kapsayan Devrek Ticaret ve Sanayi Odası envanterine kayıtlı aktif 980 üyenin yarısına yakın kısmı ticaret sektörü içerisinde yer almaktadır. Ağırlıklı olarak ticaret ve hizmet sektörlerinin öne çıktığı ilçe ekonomisinde imalat sanayi ile tarım, ormancılık faaliyetlerine yönelik sektörlerin payı da önemli düzeydedir.

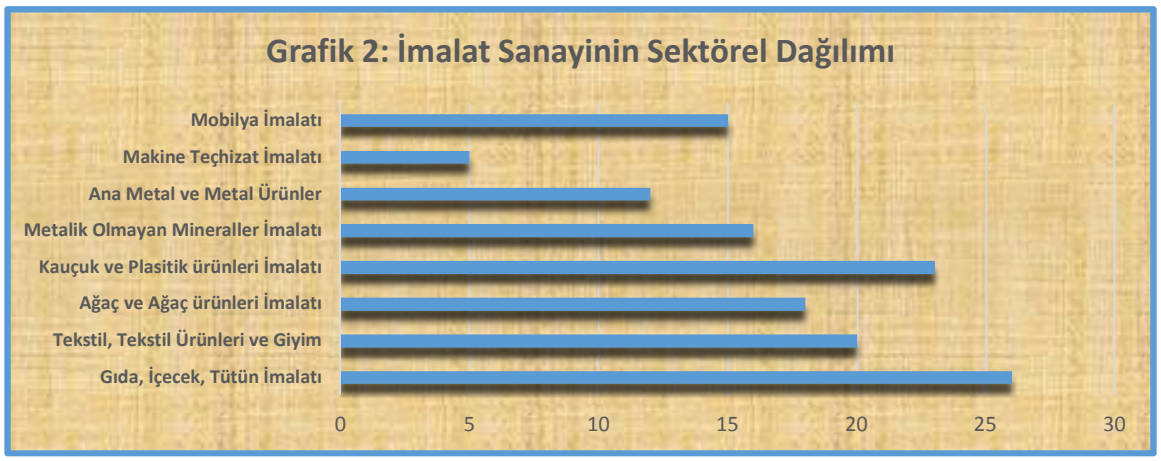

Odamız sınırları içerinde imalat sanayinin yapısına bakıldığında gıda imalatı, kauçuk ve plastik ürünler imalatı, tekstil ve giyim ürünleri imalatı, ağaç ve ağaç ürünleri imalatı ile metalik olmayan mineraller ve mobilya imalatının öne çıktığı görülmektedir. Bülent Ecevit Üniversitesi ve Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı işbirliği ile yürütülen bölgesel düzeyde girdi-çıktı analizine ilişkin proje kapsamında sektörlerimizin girdi çıktı ilişkileri analiz edilmiştir. Devrek MYO öğretim üyesi ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Zonguldak İl Akademik

Danışmanı Yrd.Doç.Dr. Ferdi KESİKOĞLU'nun saha sorumlusu olarak yer aldığı projeden elde edilen bulgular değerlendirildiğinde bölge içerisinde girdi ve çıktı anlamında birbirlerini besleme potansiyeli bulunan sektörler ormancılık, ağaç ve ağaç ürünleri ile mobilya imalatına yöneliktir. Metalik olmayan mineral üretimine yönelik sektörde de bölgesel anlamda bir girdi-çıktı ilişkisi elde edilmiştir. Diğer sektörlerin ise bölgeden ağırlıklı olarak istihdam konusunda yararlandıkları temel girdilerini bölge dışından temin ettiklerine yönelik bulgular elde edilmiştir.

Ekonomik yapıyı ortaya koymada kullanabileceğimiz bir diğer veri esnaf ve sanatkarlar odasının kayıtlarıdır. Esnaf ve sanatkarlar odamızın kayıtlarına göre aktif üye sayısı 1089'dur. Sektörel anlamda değerlendirildiğinde Devrek'te öne çıkan ilk 5 esnaf grubu;

- Kahvehane İşletmeciliği
- Çay Ocağı İşletmeciliği
- Erkek Berberi
- Marangoz
- Bakkal ve Tekel Bayiidir. Esnaf odasının kayıtlarından da görüldüğü gibi hizmet ve ticarete dayalı sektörlerin öne çıktığı görülmektedir.

5.3 İSTİHDAM

İstihdam ve işsizlik ile ilgili olarak ilçe bazında tam olarak etkin bir veri seti bulunmamaktadır. Bununla beraber İŞKUR ve TÜİK tarafından yapılan il ve bölge bazlı araştırmalar ve Devrek TSO tarafından yürütülen, bu çalışmaya ilişkin saha sonuçlarından elde edilen bilgiler ile bir değerlendirme yapmak mümkündür.

TUİK TR81 Zonguldak-Bartın-Karabük bölgesi işgücüne katılım oranları ve istihdam edilenlerin oranı incelendiğinde 2010-2012 arası dönemde bir artış olduğu bunun sonucu olarak işsizlik oranlarında bir azalış olduğu görülmektedir.

TR 81 (Zonguldak-Bartın-Karabük) İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları 2010-2012

GÖSTERGE	2010	2011	2012
İşgücüne Katılım Oranı	52.2	56.9	58.1
İstihdam Oranı	46.6	52.6	53.9
İşsizlik Oranı	10.8	7.6	7.3

Kaynak: TUİK

TUİK tarafından 2011 yılı nüfus ve konut araştırması raporuna göre Zonguldak ilinde 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus 488.000'dir. Bu nüfusun 238.000'lik kısmı işgücünde olup 220.000'lik kısmı istihdam edilenlerde yer almaktadır. İşgücünün 17.000 kişilik kısmı işsiz konumundadır. Nüfusun geriye kalan 250.000 kişilik kısmı ise işgücünde olmayan nüfusu temsil etmektedir. Zonguldak ilinde istihdam edilen 238.000 kişinin %26.2 (58.000 kişi) tarım sektöründe, %30.4 (67.000 kişi) sanayi sektöründe, %43,4'ü (96.000 kişi) hizmet sektöründe çalışmaktadır.

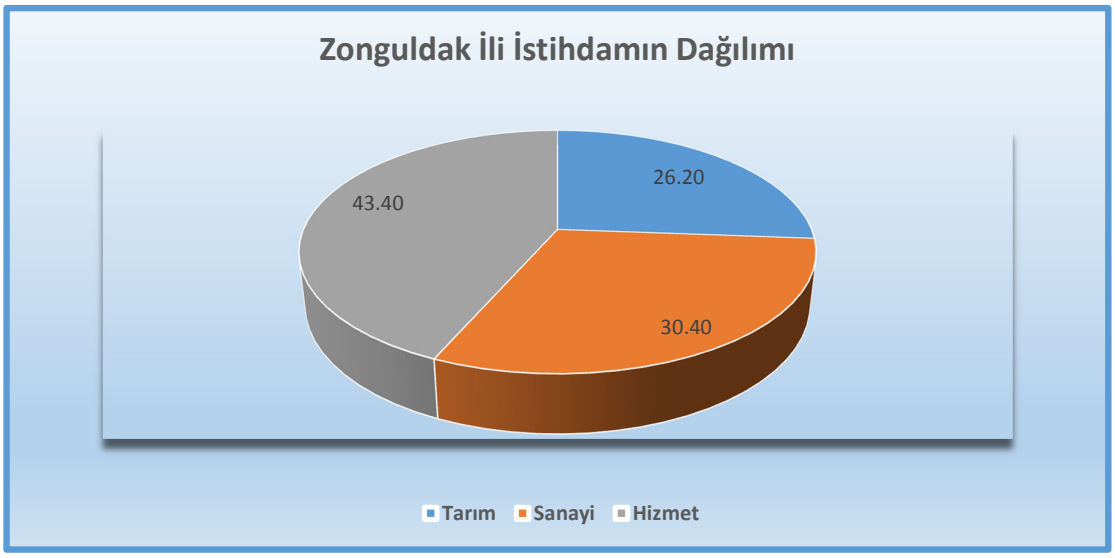

Kaynak: TUİK

Yerel anlamda istatistiki bilgilere ulaşmak bu tür çalışmalardaki en büyük sorunlardan biridir. Devrek ve Gökçebey ilçelerini kapsayan oda faaliyet bölgemizde Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan bilgilere göre istihdam ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

DEVREK						**GÖKÇEBEY**			
	İşyeri Sayısı	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam Çalışan		İşyeri Sayısı	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam Çalışan
Özel İşyeri	917	1134	3819	**4953**	Özel İşyeri	315	343	1643	**1986**
Resmi İşyeri	25	64	283	**347**	Resmi İşyeri	14	37	81	**118**
Toplam	**992**	**1198**	**4102**	**5300**	Toplam	**329**	**380**	**1724**	**2104**

Kaynak: SGK, Devrek

Tablodan da görüldüğü üzere hem Devrek hem de Gökçebey ilçelerinde erkek nüfusun daha fazla çalıştığı görülmektedir. Bölge içerisinde kadınların işgücüne katılımı SGK kayıtları bazında düşük kalmaktadır. TÜİK 2013 yılı kayıtlarına göre Devrek İlçesi toplam nüfus içerisinde 15-64 yaş aralığında kabul edilen aktif nüfus 39.155 kişidir. SGK kayıtları baz alındığında aktif nüfusun sadece %13'lük kısmı işgücüne katılmış durumdadır. Gökçebey ilçesi ele alındığında 2013 ADNKS verilerine göre 15-64 yaş aralığındaki nüfus 15.537'dir. Gökçebey ilçesinde de aktif nüfusun sadece %13'lük kısmı SGK kayıtlarına göre istihdam edilenler içerisindedir.

İstihdamla ilgili bir diğer önemli gösterge de kapasite raporlarıdır. İmalata yönelik sanayi işletmelerinin kapasite raporları incelendiğinde kapasite raporu yaptıran 74 firmanın verilerine göre istihdam edilen personel sayısı 2451'dir. Kapasite raporları incelendiğinde verilerin bölge imalat sanayinin öncü kuruluşlarını kapsadığı görülmektedir. Nüfus ile oranlandığında imalat sanayiinde istihdam edilenlerin payı düşük gözükmektedir. Devrek ve Gökçebey ilçeleri aktif nüfus içerisinde kapasite raporlarına göre sanayide istihdam edilenlerin payı %5 civarındadır. Bu rakam mühendis, idari personel, teknisyen, usta ve işçileri kapsamaktadır.

6 İŞGÜCÜ PİYASASI SANAYİ VE TİCARET ERBABI ALAN ÇALIŞMASI

Emek piyasaları açısından konunun talep yönünü işveren kesimi temsil etmektedir. İşveren kesimi işgücü talebinde bulunan kesimdir. İşveren kesiminin Devrek ve Gökçebey ilçe ekonomilerinde istihdam ettikleri çalışan sayısına ve işgücü piyasasından beklentilerine yönelik sağlıklı bir veri seti bulunmamaktadır. Bu amaçla işverenlerin emek piyasasındaki mevcut durumunu ve geleceğe yönelik beklentilerini ortaya koymak amacıyla bir saha çalışması düzenlenmiştir. Bu amaçla yaklaşık 300 işletmeye mail, faks v.b. yöntemler ile anket formu gönderilmiş ve cevap vermeleri talep edilmiştir. Ancak bu yöntemler ile bölgenin öncü kuruluşları sayılabilecek 15'e yakın işletmeden cevap alınabilmiştir. Bu yetersizlik göz önüne alınarak 3 gün süren bir saha çalışması planlanmıştır. 4 kişilik bir anket ekibiyle gerçekleştirilen saha çalışmasından 62 işletmeden veri elde edilmiştir. Eldeki 15 işletme bilgileri de birleştirilerek 77 işletmeyi kapsayan bir örnekleme ulaşılmış ve bu verilere göre sonuçlar derlenmiştir.

İşveren kesimine yönelik sorular hazırlanırken mevcut durumu ortaya koyan ve geleceğe yönelik beklentileri ve ihtiyaçları tespit etmeye çalışan soruların

seçilmesine özen gösterilmiştir. Özellikle geleceğe yönelik beklentiler ve faaliyet hacmi bu nokta da önemli göstergeler niteliğindedir. Bunun temel nedeni ise emek talebinin türetilmiş talep olmasından kaynaklanmaktadır. Emek talebi, mal ve hizmet talebine bağlı olduğu için türetilmiş yani ona bağlı olan bir taleptir. Bu nedenle eğer satışlar artıyor diğer bir ifade ile işverenlerin mal ve hizmetlerine yönelik talep yükseliyorsa emeğe olan talep de yükselecektir.

6.1 Anket Katılan İşletmelerin Tanımlanması

İşverenlerin mevcut durumunu ortaya koymadan önce ankete katılan işletmelerin sektörel dağılımlarının gösterilmesi faydalı olacaktır. Ankete cevap veren 77 işletmenin sektörel dağılımı aşağıda grafikte gösterildiği gibidir. İşveren anketine en çok cevap gıda ve içecek üretim ve ticaret yapan işletmelerden oluşan gıda ve içecek sektöründen gelmiştir. İkinci sırada tekstil, üçüncü sırada ise ticaret sektörü ön plana çıkmaktadır. Maden ve taş ocakçılığı, ağaç ve ağaç ürünleri, mobilya ve inşaat sektörleridir. Ankete cevap veren işletmelerin sektörleri değerlendirmeye tabi tutulduğunda 18 sektörün kapsama alınması kararlaştırılmıştır.

Veri yetersizliği nedeniyle saha çalışması ile yürütülen bu tür çalışmalardan kesin bir bilgi elde etmek elbette ki mümkün gözükmemektedir. Ancak elde edilen bilgiler işgücü piyasasına ilişkin fikir ve bilgi sağlayabilecek düzeydedir. Çünkü bu tür çalışmalara yeterli ilginin olmaması ve bilgi yetersizliği tam ve kesin bilginin önündeki temel engeldir.

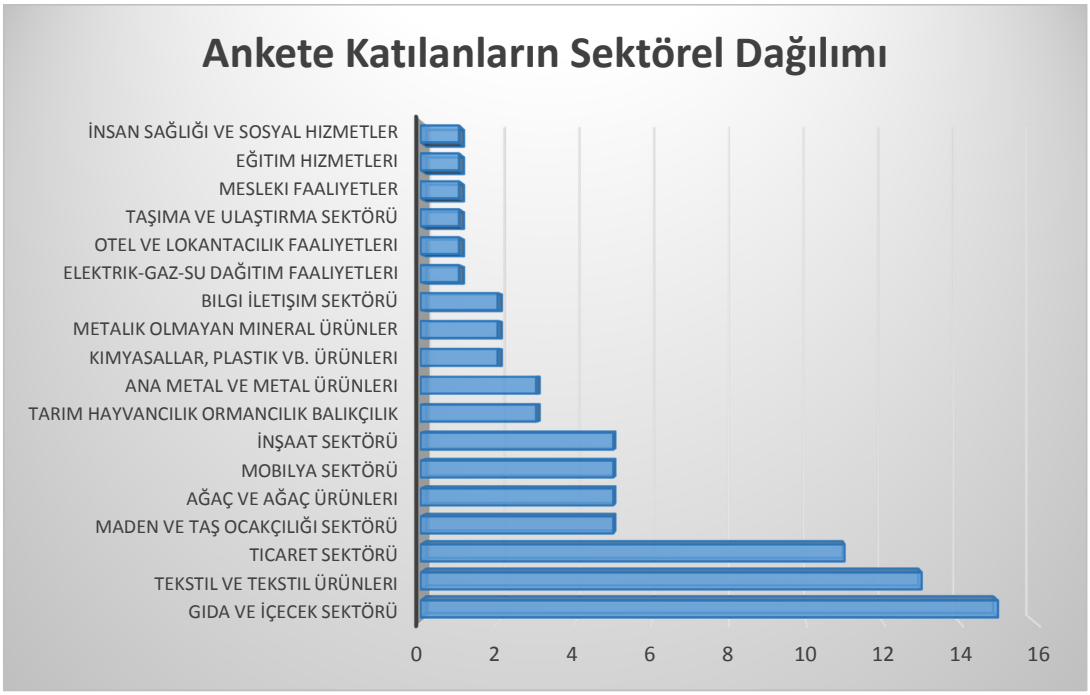

6.2 Ankete Katılan İşletmelerin Emek Piyasası Açısından Mevcut Durumu

Ankete katılanların istihdam ettikleri personel sayısına göre dağılım incelendiğinde metalik olmayan mineral ürünler sektörünün önde geldiği görülmektedir. Bu sektörün en büyük payı almasında bölgenin en büyük sanayi kuruluşlarından biri olan Çanakçılar Seramik A.Ş.'nin etkisi vardır. Çanakçılar Seramik A.Ş.'nin seramik üretimine yönelik faaliyetleri ulusal düzeyde metalik olmayan mineral ürünler sektöründe sınıflandırılmaktadır.

Bölge de istihdam açısından öne çıkan diğer bir sektör ana metal ve metal ürünler sektörüdür. Burada da yine benzer bir biçimde bölgenin önde gelen kuruluşlarından biri olan Cilas Kauçuk A.Ş'nin etkisi vardır. Bölgede istihdam yaratma açısından maden ve taş ocakçılığı, mobilya, tarımsal ve hayvansal üretim ile ağaç ve ağaç ürünleri sektörlerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu sektörel sıralama elbette ki katılımcıların verdikleri bilgilere göre yapılmıştır.

Ankete katılan 77 işletmenin beyan ettiği bilgilere göre toplam çalışan sayısı 2159 kişidir. Bu çalışanların tümü özel sektörde ve ağırlıklı kısmı üretken alanlara yönelik imalat sektörlerindedir. Bu rakam elbette ki tüm işletmeler göz önüne alındığında düşük kalmaktadır. Ancak cevap veren örnekleme göre orta düzeyde bir sonuç yaratmaktadır.

Ankete katılan işletmelerin istihdam açısından büyüklükleri dikkate alındığında 1-9 arası işçi çalıştıran işletmelerin ağırlıklı oldukları görülmektedir. Ankete katılan işletmelerden 50'si 1-9 arası, 13'ü 10-25 arası, 14'ü de 25 ve üzeri sayı da personel istihdam etmektedir. İlçe ekonomisine yön veren temel işletmelerin ankete cevap verdikleri düşünülürse ağırlığın 1-9 arası işçi çalıştıranlardan oluştuğu ortaya çıkmaktadır.

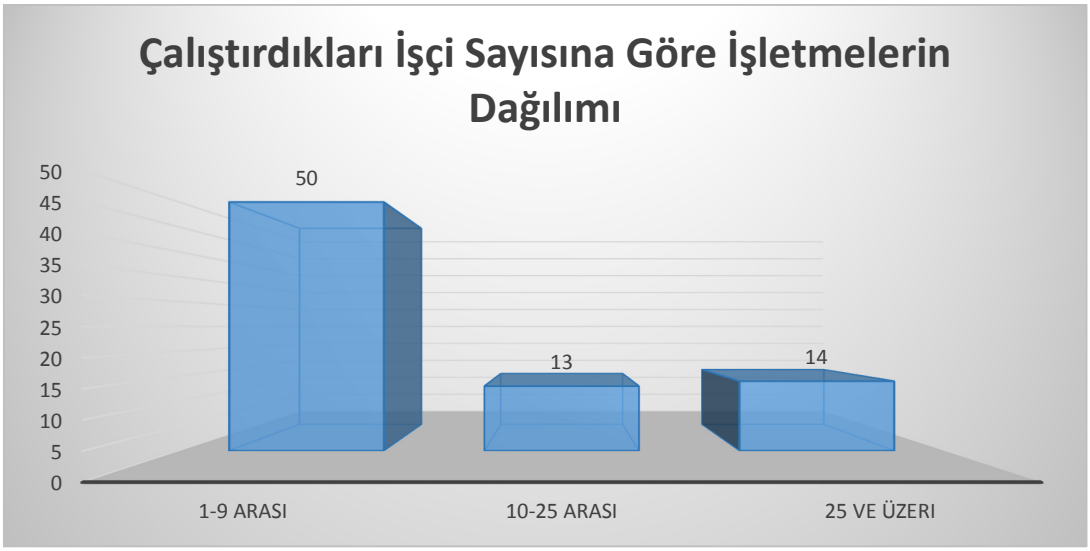

Çalıştırılan personelin niteliksel açıdan dağılımı aşağıda grafikte gösterildiği gibidir. Personelin %15'i teknik, %31'i idari personelden oluşmaktadır. İşverenler tarafından beyan edilen veriler değerlendirildiğinde çalıştırılan personelin %54'ü teknik ve idari sınıfa dahil edilmeyen personelden oluşmaktadır. Bu grupta güvenlik, temizlik ile beraber vasıfsız işçilerin yer aldığı görülmektedir.

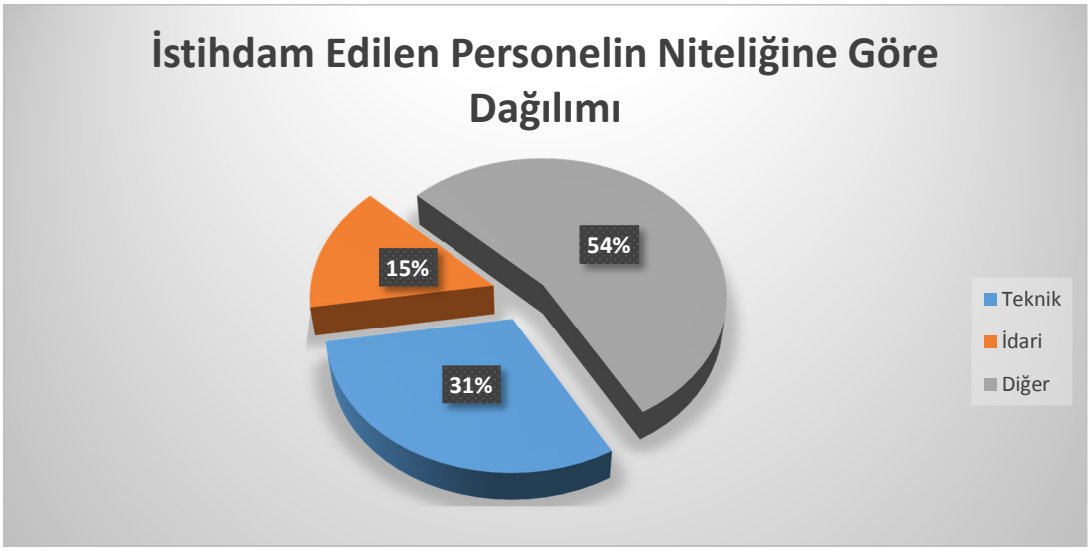

İşletmelerimizin istihdam ettikleri personel eğitim düzeyi açısından değerlendirildiğinde ağırlığın ilköğretim mezunları ile düz lise mezunlarından oluştuğu görülmektedir. Çalıştırılan personel içerisinde teknik ve mesleki liseler ile yine mesleki eğitimin üst basamaklarından biri olan önlisansın payı düşük görülmektedir. Ağırlıklı olarak imalata yönelik işletmelerin ankete dahil oldukları düşünülürse beklentinin aksi bir durum ortaya çıkmaktadır. Çünkü beklenti mesleki elemanların istihdam edilmesine yöneliktir. Ankete katılan işletmeler dikkate alındığında lisans mezunu işgücü çalıştırma oranı düşüktür. Bununla beraber çok az da olsa yüksek lisans mezunu işgücü istihdam edilmektedir.

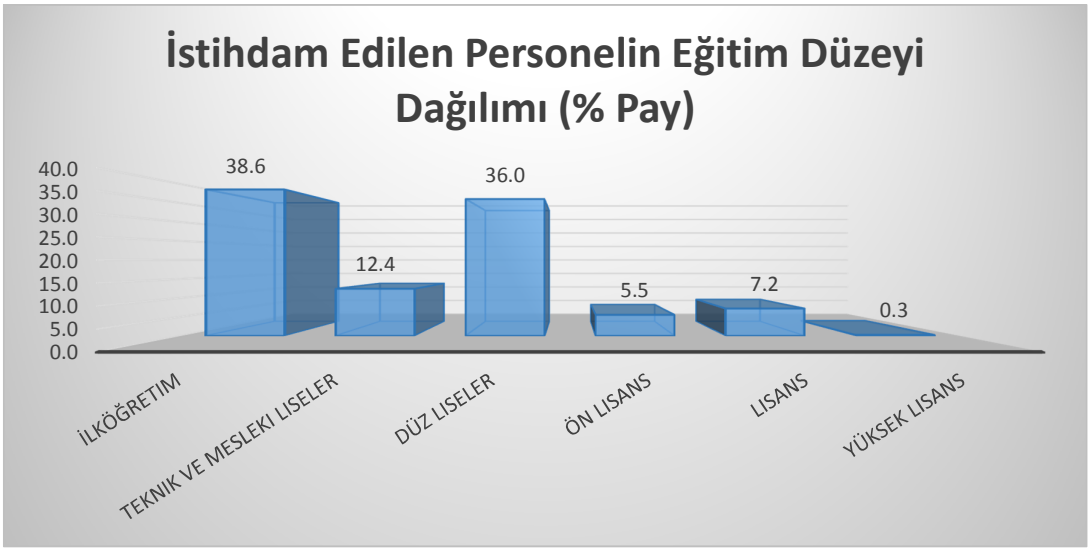

İşletmelerin %95'i çalışanlarının veriminden memnun olduklarını ifade etmektedir. Bu durum işgücü niteliği ve verimi ile ilgili işletmelerin çok fazla sorun yaşamadıklarını göstermektedir. Katılan işletmelerden sadece %5'i işgücünün verimliliğinden memnun olmadıklarını beyan etmişlerdir.

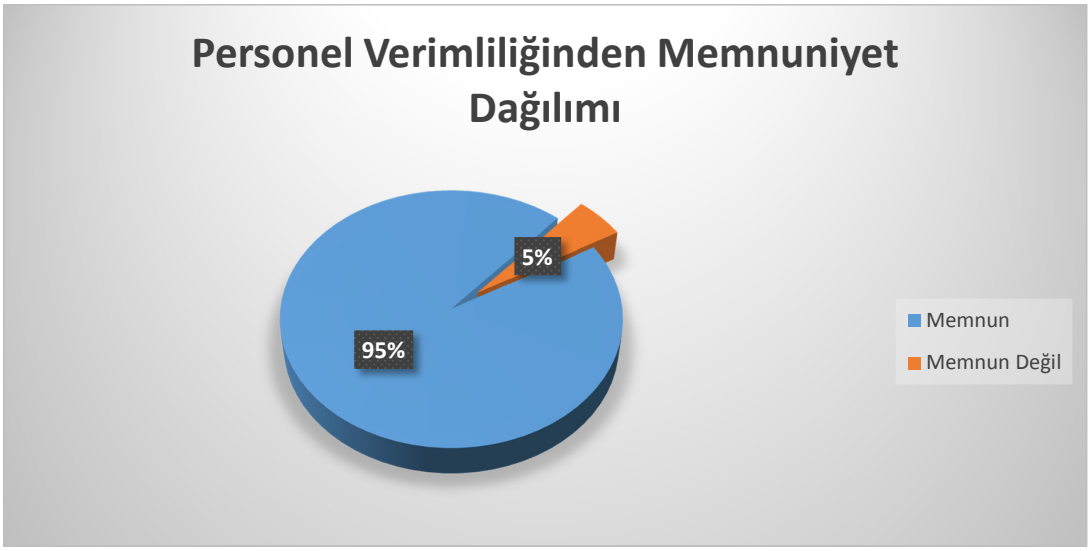

İşletmelerin ekonomik açıdan durumunu yansıtan önemli sorulardan biri ciro değişimine yöneliktir. Son bir yıl içerisinde ciro düzeyinin daha önceki yıllara göre arttığını söyleyen işletmelerin oranı %31'dir. Ciro düzeyinin son bir yıl içerisinde değişmediğini söyleyen işletmelerin oranı %31 düzeyindedir. Ankete katılan işletmelerin %38'i ciro düzeylerinin azaldığını ifade etmişlerdir. Değişmeyen ve azalanlar dikkate alınırsa gelişimin durağan yönde ilerlediğine bir işaret ortaya çıktığı söylenebilir.

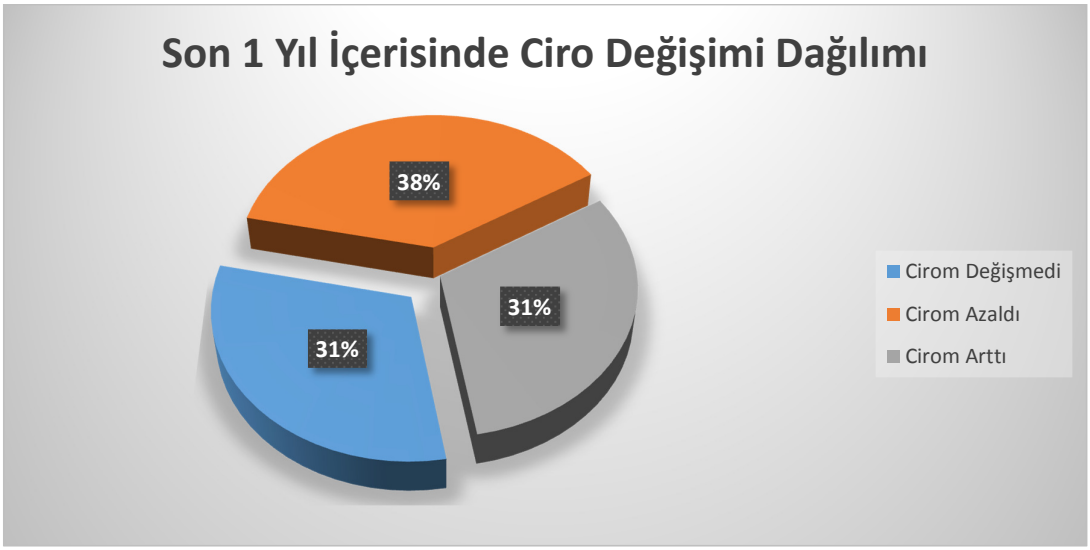

İşletmelerin ekonomik açıdan durumunu ortaya koymak amacıyla yöneltilen bir diğer soru yatırım eğilimine yöneliktir. Katılımcı olan işletmelerin %68'i son bir yıl içerisinde herhangi bir yatırım yapmadıklarını belirtmiştir.

Son bir yılık dönemde ilçe ekonomisinin durağanlığına kanıt olarak değerlendirilebilecek bir diğer sonuç istihdamın değişimine yöneliktir. Bu açıdan da ciro durumuna benzer bir yapı ortaya çıkmaktadır. İstihdam düzeyinde artış yapan işletme oranı %27'dir. Katılımcıların %64'ü son bir yıl içerisinde istihdam düzeyini koruduklarını, %9'u ise azalttıklarını söylemektedirler. Ekonomik yapıya ilişkin veriler değerlendirildiğinde ekonomide bir durgunluk var olduğu ancak bunun işçi çıkartma boyutuna ulaşacak düzeyde olmadığı söylenebilir.

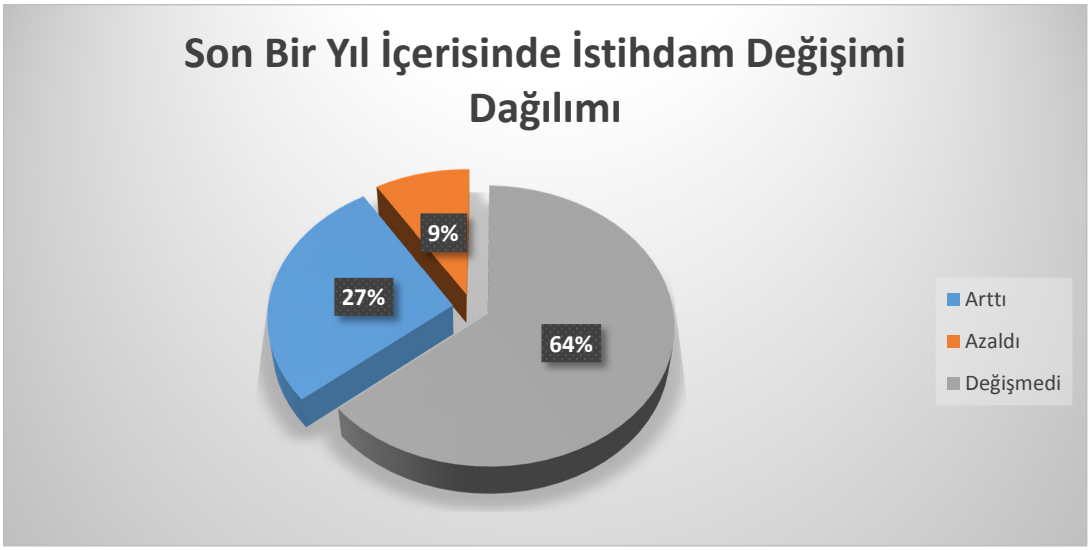

İşletmelerin geleceğe ilişkin projeksiyonlarını ortaya koymak amacıyla yöneltilen sorulardan biri gelecek iki yıllık döneme ilişkin yatırım eğilimidir. İşletmelerden büyük bir kısmı geçmiş bir yıl içerisinde yatırım yapmadıklarını belirtmişlerdi. Benzer bir biçimde geleceğe yönelik 2 yıllık dönemde yatırım planı olmayan işletmelerin payı %56 düzeyinde olup yatırım planı olanlardan daha fazladır. Yatırım yapmayı planlayanların ise %32'si yeni yatırım, %46'sı kapasite artırıcı

yatırım yapmayı planlamaktadır. Bu durum geleceğe yönelik yatırım planlarının istihdam yaratma potansiyeli taşıdıklarını göstermektedir. Nitekim planlanan yatırımlardan istihdama etkisi beklenmeyecek olan modernizasyon yatırımı planı %22 düzeyindedir.

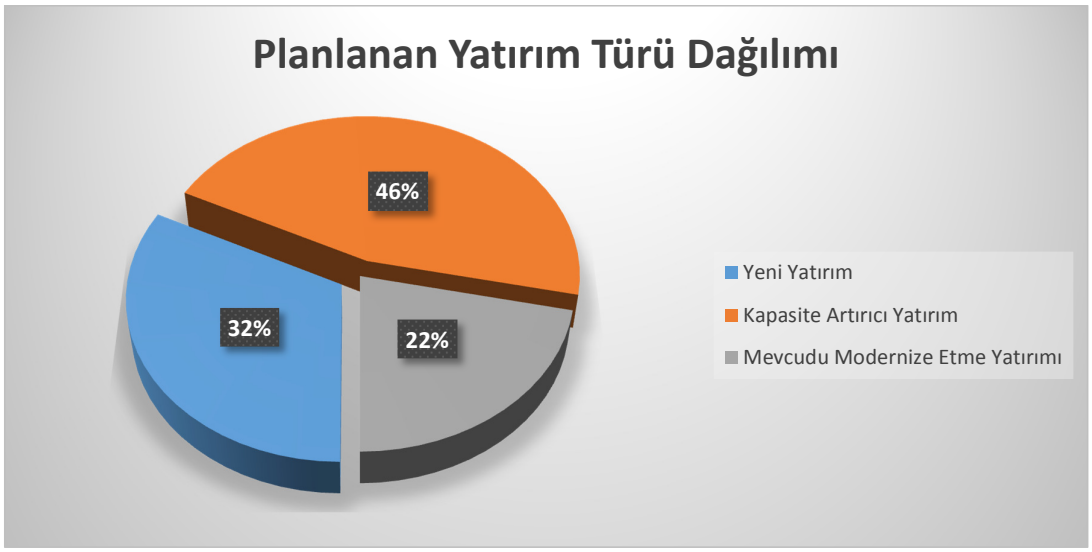

Gelecek iki yıllık dönem için personel talebi de yatırımlar ile benzer bir görüntü arz etmektedir. Gelecek iki yıllık dönem içerisinde istihdam artırmayı düşünen işletme %40 düzeyindedir. Nitekim yatırım planı olan işletme sayısı da %44 düzeyinde idi. Geleceğe yönelik bilgi verenler çerçevesinde talep edilen personele ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda özetlenmeye çalışılmıştır.

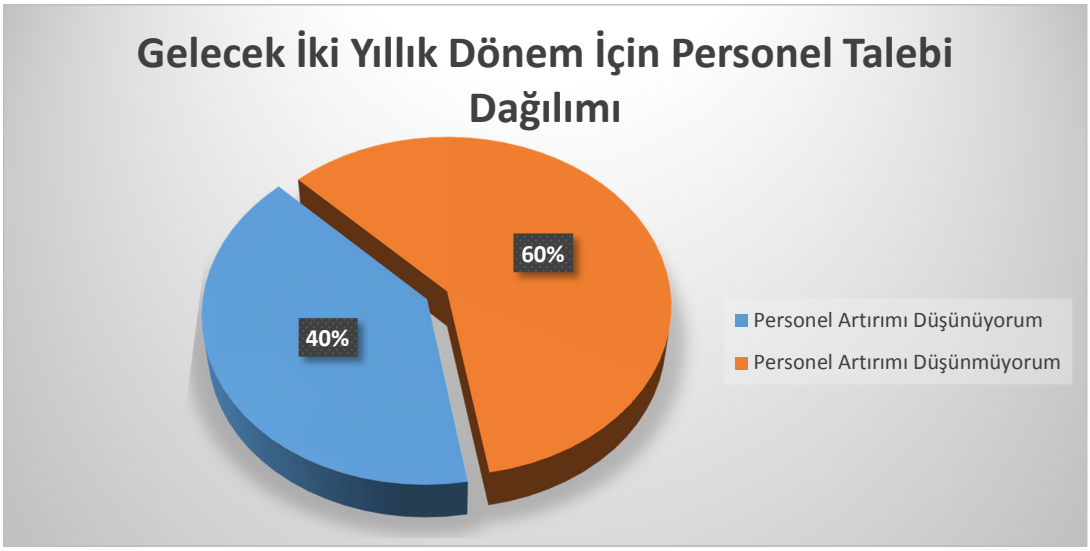

Talep Edillecek İşgücünün Niteliği	Tahmini Talep Edilebilecek Sayı (Örneğin Teknik için toplam 4, idari için toplam 3)	Talep Edilen Eğitim Düzeyi				Vermeyi Düşündüğünüz Ücret			
		İlköğretim	Teknik Lise	Meslek Yüksek Okulu	Yüksekokul/Fakülte	Asgari Ücret	1000-1500 TL	1500 TL ve üzeri	2500 TL ve üzeri
Teknik Personel	78	2	43	21	11	29	34	4	9
İdari Personel	20			14	6		13	7	4
Diğer	39	17	26	4		32	5		
TOPLAM	**137**	**19**	**69**	**39**	**17**	**61**	**52**	**11**	**13**

7 İŞGÜCÜ PİYASASI HANEHALKI ALAN ÇALIŞMASI

Devrek ilçesinde istihdamın durumunu ve yapısını ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmada konunun emek arzı açısından da incelenmesi gerektiği düşünülmüştür. Emek arzı emek piyasasında işgücü arzını gerçekleştiren kişilerdir. Bu amaçla işyerleri ile yapılan görüşmelerin bir benzeri ilçemizde yaşayan hanehalkı bireyleri ile yapılmıştır. Farklı bir anket formu hazırlanarak 5 kişilik bir anket ekibi tarafından iki günlük bir süre içerisinde ilçemiz merkezi kabul edilen kaymakamlık önü meydan alanında katılmak isteyen vatandaşlarımız ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Gönüllük esasıyla ve rassal olarak seçilen vatandaşlarımızın verdiği cevaplar değerlendirildiğinde 236 anket geçerli kabul edilmiş, buna göre değerlendirmeler yapılmıştır.

Hanehalkı işgücü göstergelerine bağlı olarak değerlendirmelerin yapıldığı bu bölümde çalışan ve çalışmayan iki kesime farklılaştırılmış bir takım sorular yöneltilerek emek arzı açısından ilçemiz emek piyasasının durumu ve yapısı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

7.1 DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

Hanehalkına göre ilçemiz emek piyasasının yapısını ortaya koymaya çalıştığımız bu kısımda düzenlenen ankete cevap verenlerin %69'u erkek %31'i ise kadındır. Medeni durum açısından katılımcılar değerlendirildiğinde katılımcıların %55'i evli %45'i ise bekârdır.

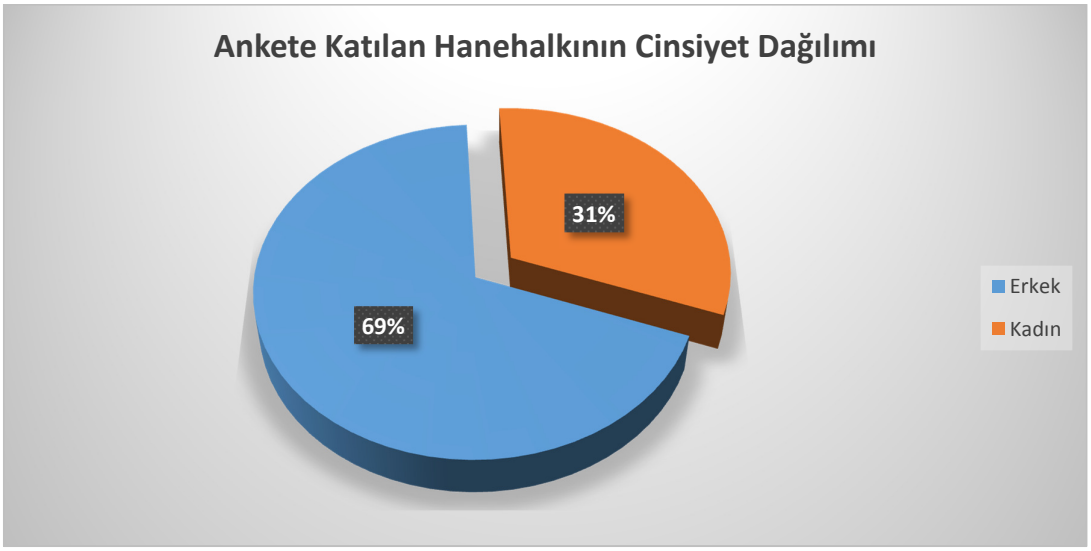

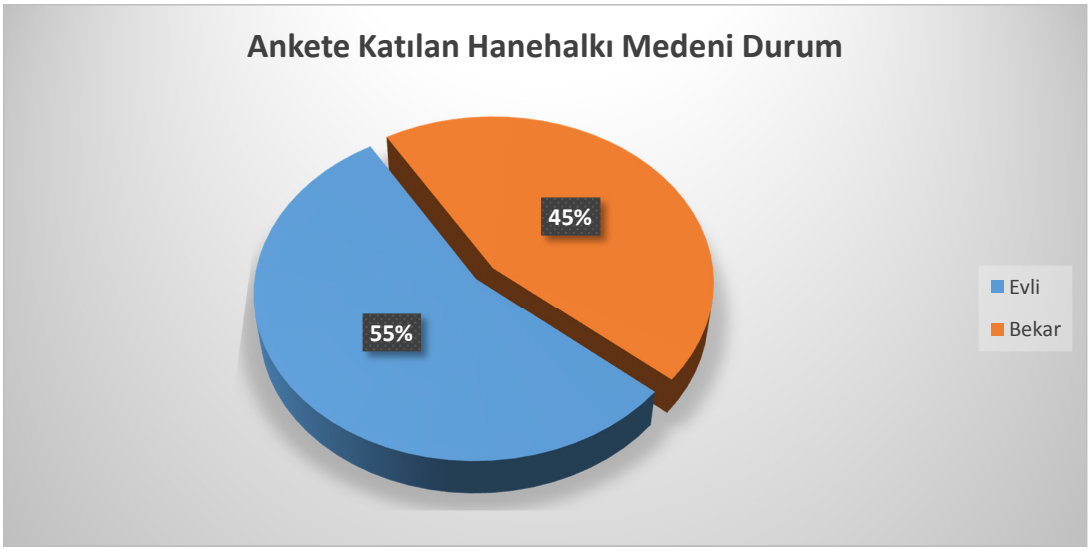

Ankete katılımcılar ile ilgili en önemli demografik gösterge elbette ki yaş gruplarına göre dağılımdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde katılımcıların %27'si 15-24, %27'si 25-34, %33'ü 35-64, %13'ü de 64 ve üzeri yaştadır. Ankete katılanlar genel olarak emek piyasası açısından orta düzey bir yaş ağırlığına sahiptir. Katılımcılar içerisinde genç nüfusun payı düşük düzeydedir. Ağırlık 25 yaş ve üzeridir.

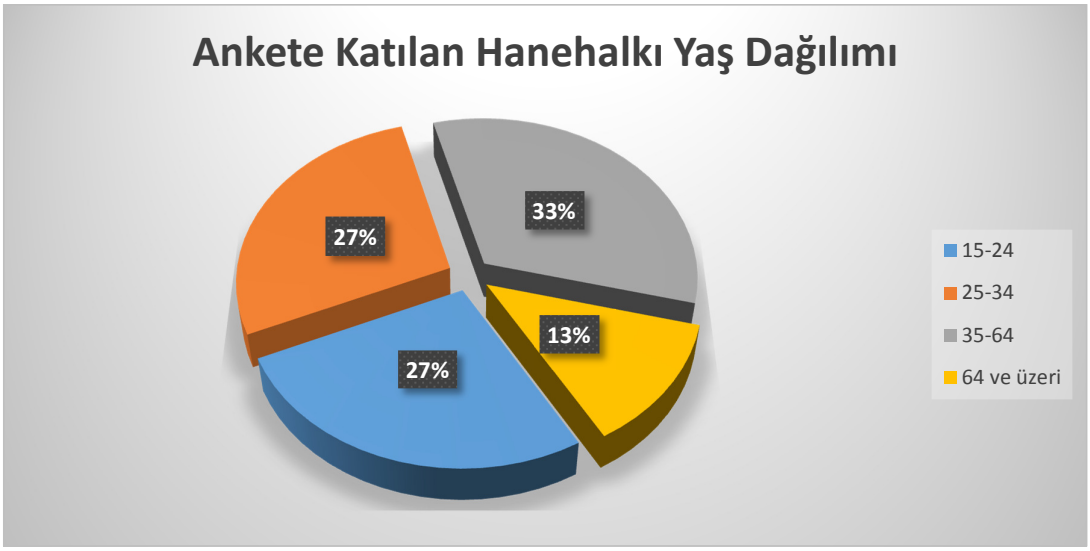

Ankete katılanlar ile ilgi bir diğer önemli demografik gösterge eğitim durumudur. Rastgele seçilen hanehalkı bireylerinden gönüllülük esasına göre katılan vatandaşlarımızdan hiç biri sadece okur-yazar statüsündedir. Katılımcıların hepsi en az ilköğretim düzeyinde eğitim almıştır. Katılımcılar içerisinde ilkokul

mezunlarının ağırlıklı olduğu görülmüştür. Eğitim sürecinin farklı kademelerinin her biri düzeyinde katılımcı olduğu aşağıdaki grafikten görülmektedir.

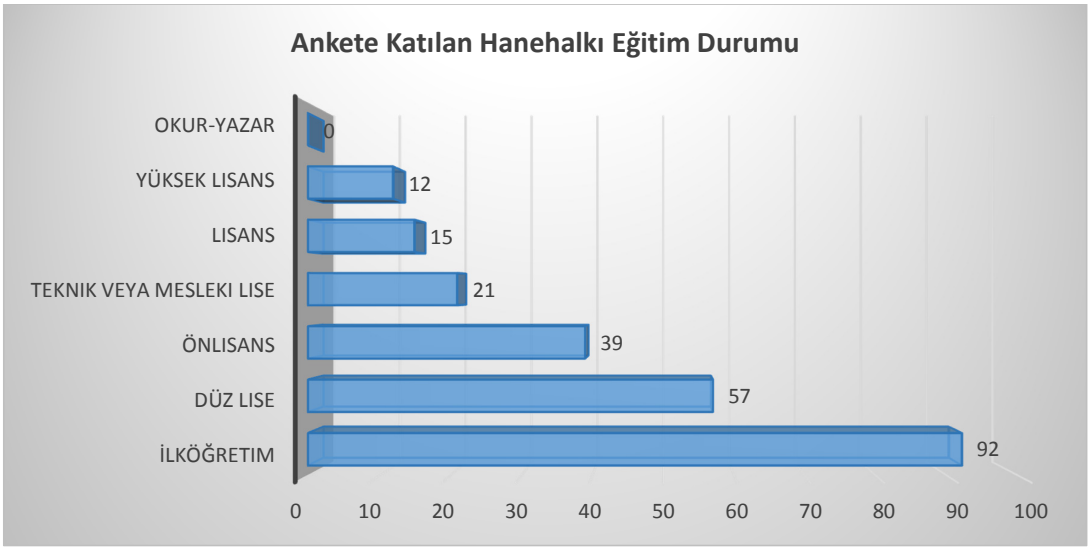

7.2 ANKETE KATILAN BİREYLERİN EMEK PİYASASI AÇISINDAN MEVCUT DURUM DEĞERLENDİRMESİ

Ankete katılan bireylerin emek piyasası açısından mevcut durumunu tespit etmek amacıyla katılımcılara bir takım sorular yöneltilmiştir. Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus (15-64 yaş aralığındaki aktif nüfus) işgücü ve işgücüne dahil olmayanlardan meydana gelmekte ve emek piyasalarının temel aktörleri rolünü üstlenmektedirler. İşgücü; istihdam edilenler ile işsizlerden oluşmaktadır. İşgücünde olmayanlar ise iş bulma ümidi olmayanlar, ev hanımları, öğrenciler, emekliler ve çalışamaz halde olan aktif nüfus içerisindeki kısımdır.

Yapılan çalışmaya cevap veren katılımcılar bu çerçevede değerlendirildiğinde katılımcılardan 98 kişi işgücü kapsamına girmektedir. Bunlardan 77'si istihdam edilen, 21'i ise işsiz olan bireyleri temsil etmektedir. Katılımcıların 138'i emek piyasası açısından işgücüne dahil olmayan grup içerisindedir. Emekli olarak belirtilen 44 kişinin 25'i 64 yaş üzerinde olup aktif nüfusa dahil değildir. Bu nedenle katılımcıların 113'ü aktif nüfus içerisinde işgücüne dahil olmayan grubu göstermektedir.

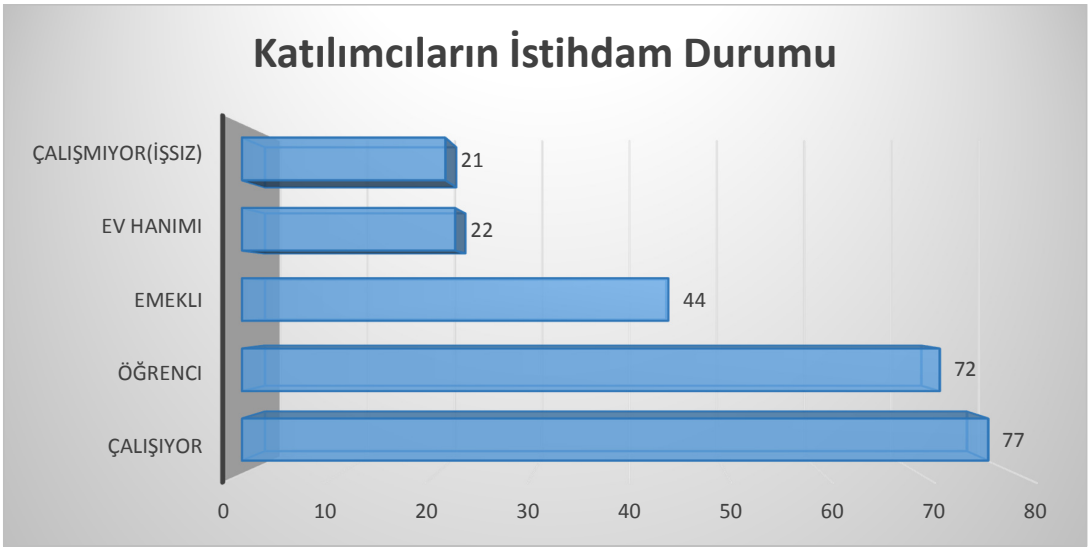

Katılımcıların emek piyasaları açısından belirttikleri ifadeler dikkate alındığında ilçemiz meydanında tesadüfü olarak seçilen bireylerle yapılan görüşmelerden aktif nüfus da olmakla birlikte işgücüne dahil olmayan kişilerin işgücünün üzerinde olduğu söylenebilir. İlçe merkezinin meydanının ilçe için en kalabalık bölge olduğu düşünüldüğünde ve katılımcıların durumları dikkate alındığında işgücüne katılım oranının düşük olduğu görülmektedir. Nitekim işgücü içerisine dahil olan nüfus 98 kişi işgücüne dahil olmayan aktif nüfus 113 kişidir. İşgücüne dahil olmayan nüfus içerisinde yer alan öğrenci sayısı, gelecek dönem içerisinde emek piyasasına dahil olmaya hazırlık yapan önemli bir potansiyel olduğunu göstermektedir.

Anket katılımcıları baz alınarak bazı hesaplamalar yapmak mümkündür. 236 kişilik örneklem dikkate alınarak yapılan hesaplamalar şu şekilde ifade edilebilir.

- **Ankete Katılan Aktif Nüfus**

  (15-64 Yaş Arası) = 211 Kişi

- **Ankete Katılan Örneklemin İşgücüne Katılım Oranı**

  İşgücü (Çalışanlar+İşsizler)/Aktif Nüfus (77+21)/211= %46

- **Ankete Katılan Örneklemin İşsizlik Oranı**

  İşsizler/İşgücü(Çalışanlar +İşsizler) (21/98) = % 21'dir.

Anket katılımcılarından hazırlanan anket formunda durumlarına göre belirtilen soruları cevaplamaları istenmiştir. Çalıştıklarını ifade eden kişilere çalışma durumlarına ilişkin bir takım soru yöneltilmiştir. İşsiz olarak ifade edilenlere ise yine işsizlere yönelik sorular yöneltilmiştir. Böylece aktif nüfus içerisinde yer alan

işgücü içerisindeki istihdam edilenler ve işsizlerin mevcut durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ankete katılan ve işgücüne dahil edilmeyen bireylerden ise işgücü ile birlikte cevaplandırmaları gereken genel değerlendirmeye yönelik sorulara katılmaları istenmiştir.

7.3 İşgücü İçerisinde Yer Alan İstihdam Edilen Kesimin Mevcut Durumu

Ankete katılan bireylerden 77'si istihdam edilenler diğer bir ifadeyle çalışanlardan oluşmaktadır. Çalışanların mevcut durumlarını tespit etmek amacıyla bir takım sorular yöneltilmiş ve elde edilen cevaplar aşağıdaki gibi derlenmiştir.

Çalışan kesim değerlendirildiğinde çalışan kesimin %45'inin özel sektör çalışanı, %21'inin kamu çalışanı %34'ünün ise kendi nam ve hesabına çalışan olduğu görülmektedir. Kendi nam ve hesabına çalışanların oranı azımsanmayacak bir düzeydedir. İlçe meydanı dikkate alındığında bu kesimin ağırlıklı olarak esnaf ve tüccar kesimden oluştuğu tahmin edilmektedir.

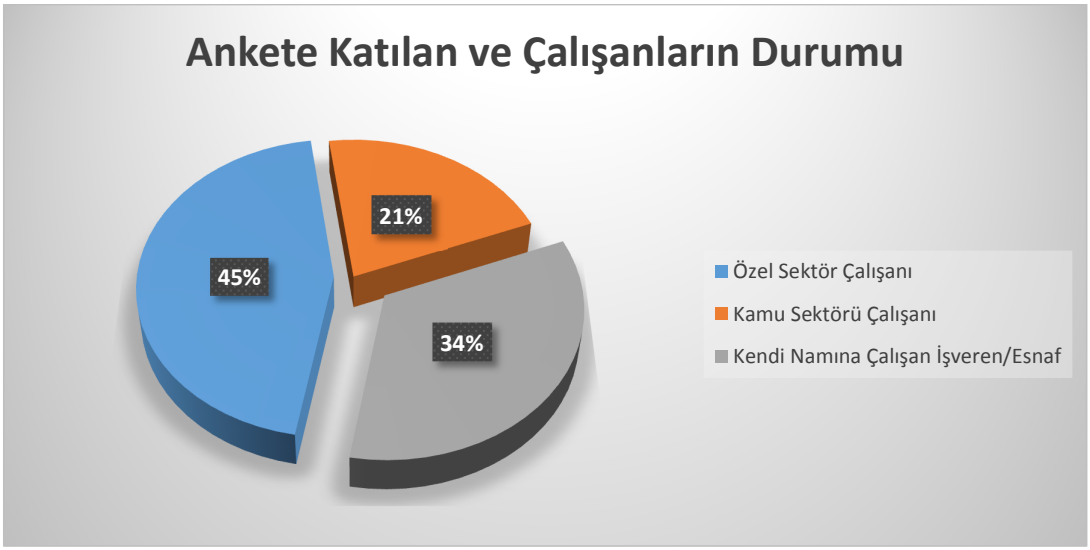

Katılımcılar içerisinde yer alan çalışan kesimin çalışma süresi açısından mevcut durumu incelendiğinde en yüksek payı 1-10 yıl arasında çalışanların aldığı görülmektedir. Kendi nam ve hesabına çalışanlarda dahil olarak yapılan bu değerlendirmeye göre çalışanların sırasıyla sadece %5'i 1 yıldan az, %44'ü 1-10 yıl arası, %22'si 11-20 yıl arası, %29'u da 20 yıl ve üzeri süredir çalışmaktadır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde 10 yıl ve üzeri çalışanların daha ağırlıklı

olduğu görülmektedir. Yine dikkate değer bir durum çalışanlar içerisinde 20 yıl ve üzeri çalışanların payının yüksekliğidir.

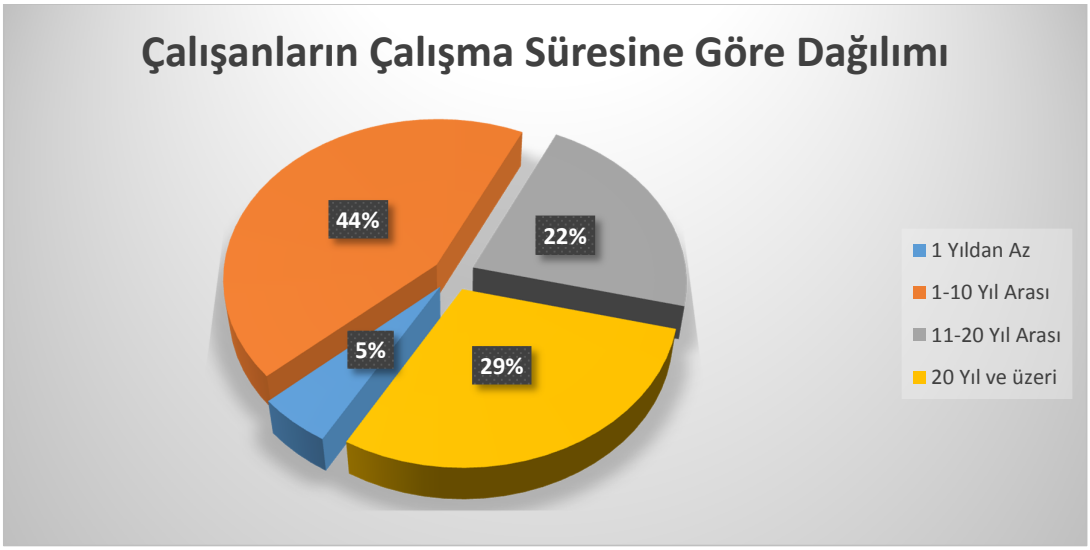

İşgücü içerisinde yer alan çalışan kesime ilişkin önemli bir soruda ücret/kazanç düzeyine yöneliktir. Çalışanlardan elde edilen bulgular ağırlıklı kazanç diliminin 1001-2000 TL arası olduğu yönündedir. Asgari ücretli olarak çalışanların oranı %12, 1000 TL ile çalışanların oranı %34, 1001-2000 TL arası gelir ile çalışanların oranı %45, 2000 TL üzeri çalışanların oranı ise %9'dur. Kendi nam ve hesabına çalışanların da dahil edildiği düşünüldüğünde ortalama ücret ağırlıklı olarak ilçe içerisinde 1500 TL civarındadır. Ücret dağılımına ilişkin bilgiler işveren kesimi çin yapılan anket sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Nitekim işverenlerin verdikleri ücrete ilişkin bilgiler incelendiğinde ortalama ücretin yine 1500 TL civarında olduğu görülmektedir.

7.4 İŞGÜCÜ İÇERİSİNDE YER ALAN İŞSİZ KESİMİN MEVCUT DURUMU

Ankete katılan işgücü içerisinde önemli bir diğer kesim işsizlerdir. İşsizlerin mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla bir takım sorular yöneltilmiştir.

İşsizlere yönelik olarak araştırılan ilk konu işsizliğin süresiyle ilgilidir. Katılımcılardan %35'i hiç çalışmadığını diğer bir ifade ile çalışma hayatına henüz dahil olmadığını beyan etmiştir. İşsizlerden %5'lik kesim son 6 aydır işsiz olduğunu, %60'lık kesim de 6 aydan fazla süredir işsiz olduğunu beyan etmişlerdir. İşsizlerin %60'lık kısmı 6 aydan daha fazladır işsizlik sorunu ile karşı karşıyadır.

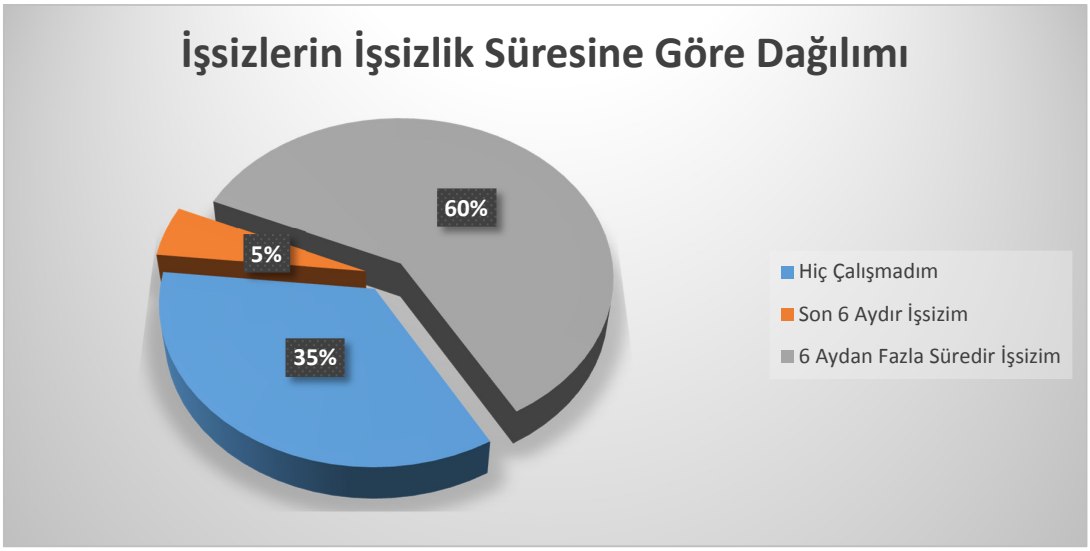

İşsizler ile ilgili diğer önemli bir soru iş arama faaliyetine ilişkindir. Katılımcıların %35'i son 3 ay içerisinde iş arama kanallarından birine başvurduğunu beyan etmiştir. Bu aslında resmi işsizliğin tanımına uygun düşmektedir. Nitekim TÜİK işsizliği hesaplarken kullandığı işsizlik tanımına son 3 ay içerisinde iş arama kanallarından birine başvurmuş olanları kapsama almaktadır. İlginç olan bir diğer nokta iş aramaktan vazgeçenleri işgücüne dahil olamayan kesime eklemektedir. Bu çalışma da böyle bir sınıflandırmaya gidilmemiştir. Katılımcılardan kendisini işsiz olarak niteleyenler işsiz sınıfına dahil edilmiştir.

İşsizlerin iş arama faaliyetlerine ilişkin ifadelerinden çıkan bir diğer sonuç iş arama faaliyetinde bulunmak istemiyorum diyenlerin oranının %5 olmasıdır. Diğer bir ifadeyle bu kesim kendi isteğiyle çalışma arzusunda değildir. Yine iş arama kanallarına henüz başvurmamış olanların oranı da %10 düzeyindedir.

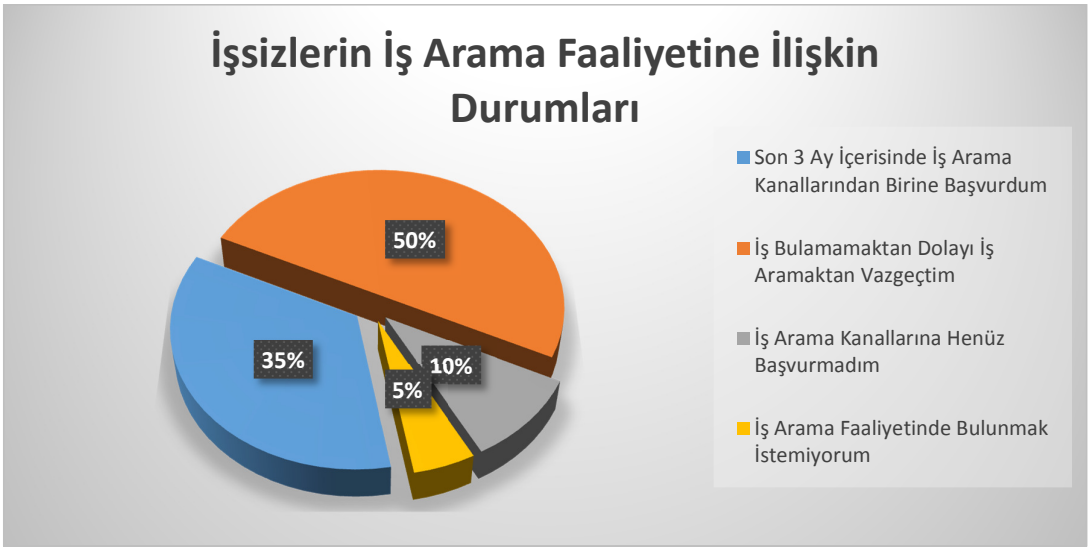

Emek piyasalarında 3 aydan fazladır iş arayan ve iş bulamadığı için aramaktan vazgeçenlere "gücenmiş işçi" denir. Bu açıdan bakıldığında işsizlerin büyük bir kısmının gücenmiş işçi etkisi altındadır. Nitekim ankete katılan ve kendisini işsiz beyan edenlerin %50'si iş bulamamaktan dolayı vazgeçtiğini söylemektedir. İşsizlerin %60'ının 6 aydan fazladır işsiz olduğu ve %50'sininiş aramaktan vazgeçtiği sonucu ilçemizde gücenmiş işçi etkisinin varlığına işaret etmektedir.

Gücenmiş işçi etkisi genellikle işsizliğin yapısal bir sorun olması durumunda ortaya çıkmaktadır. Eğer işsizlik makroekonomik koşullardan dolayı konjonktürel bir işsizlik ise yani bir kriz ya da durgunluk gibi durumlardan kaynaklanıyorsa süre uzun da olsa gücenmişlik etkisi yaratmayabilir. Ancak işsizlik açık işler ile iş arayanlar arasındaki uyumsuzluktan kaynaklanıyorsa yani yapısal nedenler ön plana çıkıyorsa gücenmişlik etkisi yaratabilir.

İşsizlerin mevcut durumunu tespit etmek amacıyla sorulan sorulardan bir diğeri de iş arama faaliyetlerinde kullandıkları kanala ilişkindir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde işsizlerin en çok kullanılan yöntemin doğrudan işverene başvurmak olduğu belirtilmiştir. Diğer en çok kullanılan yöntemler ise eşe-dosta rica etmek ve İŞKUR'a başvuru yapmak şeklindedir. İşsizlerden 3 kişi kendi işini kurmaya yönelik faaliyet içerisine gireceğini beyan etmiştir. Özel istihdam büroları, internet ve gazete aracılığıyla iş arama faaliyetine girenler ise oldukça azdır. Bu durumun ölçek olarak küçük bir yerleşim yerinin genel bir sorunu olduğu düşünülebilir. Çünkü küçük yerlerde ilişkiler daha dostane olup direkt başvurular ve eşe-dosta rica yöntemleri ön plana çıkabilmektedir. Kurumsal yöntemler daha büyük emek piyasaları için geçerlidir.

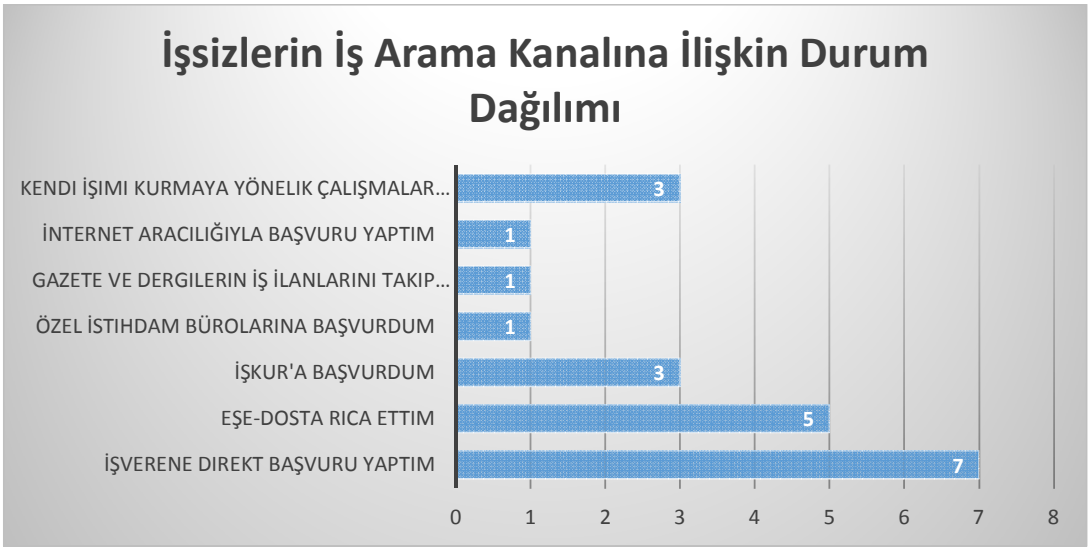

İşsizlere sorulan önemli bir soru da işsizliğin nedeninin tespitine yöneliktir. Bu açıdan üç başlık ön plana çıkmaktadır. Neden olarak %38 ile en çok bölgede çalışma alanlarının yetersizliği gösterilmiştir. %33'lük kesim işsizliğin nedeni olarak düşük ücreti ifade etmiştir. İşsizlerden %29'luk kesim ise nitelikleri ile uyumlu iş bulamadığını belirtmiştir.

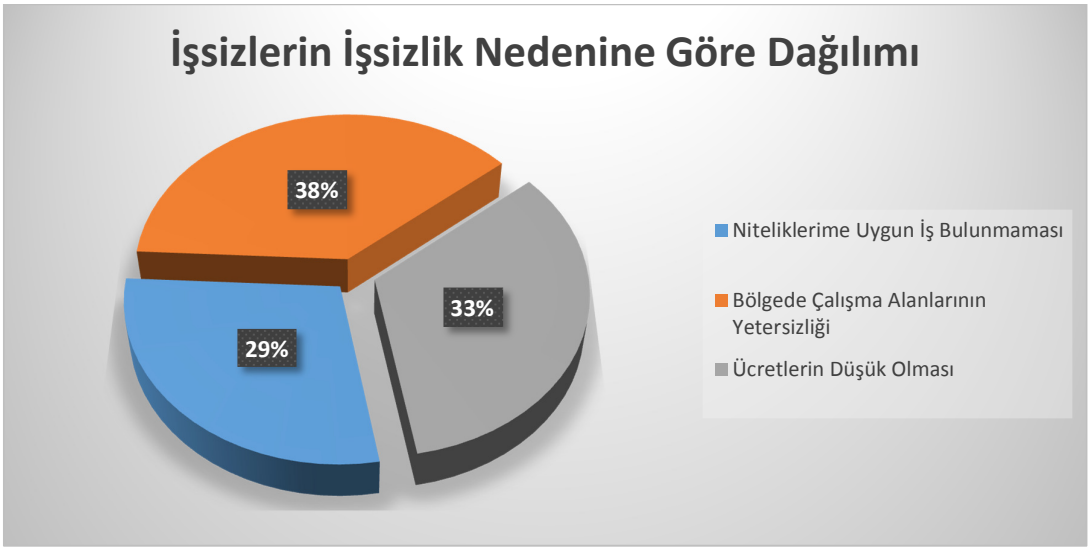

İşsizliğin nedenleri incelendiğinde yapısal kaynaklı nedenlerin ön plana çıktığı görülmektedir. Nitekim bölgedeki iş potansiyelini yetersiz bulan ve niteliklerine uygun iş bulamadıklarını söyleyenler dikkate alındığında bölgedeki eleman niteliği ile işler arasında yapısal anlamda bir uyumsuzluk olduğu söylenmesi muhtemel bir sonuç haline gelmektedir.

İşsizlerin mevcut durumu ile ilgili yöneltilen bir diğer soru da hangi alanda çalışmak istediklerine yöneliktir. İşsiz olarak kendisini ifade eden katılımcılardan %35'lik kesim idari personel olarak %42'lik kesim teknik personel, %23'lük kesimde diğer yani şoför, güvenlik, temizlik elemanı v.b. alanlarda istihdam edilmek istediklerini ifade etmişlerdir.

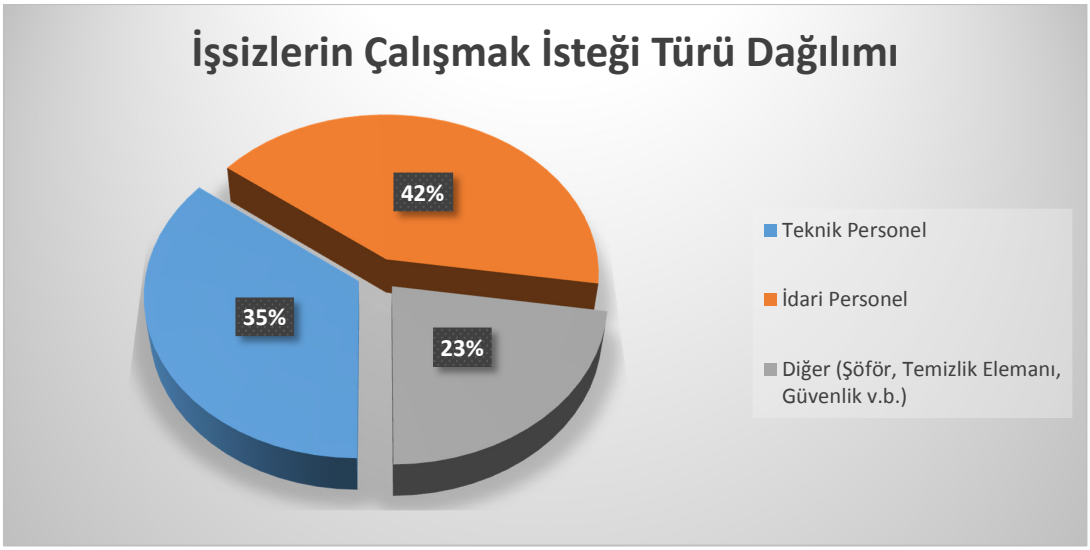

İşsizlerin beklentilerini ortaya koymak amacıyla yöneltilen bir diğer soru ücret beklentilerine yöneliktir. Görüldüğü üzere ağırlık %61 ile 1001-2000 TL aralığındadır. Bu durum talep edilen ücret ile verilen ücret arasında bir uyuma da işaret etmektedir. Nitekim ilçemizde işveren ile yapılan görüşmelerde öne çıkan ücret ortalama 1500TL, çalışanlar ile yapılan görüşmelerde yine öne çıkan ücret ortalama 1500TL civarındadır. Rezervasyon ücret olarak ifade edilen işsizlerin beklenti ücreti de 1500 TL civarındadır.

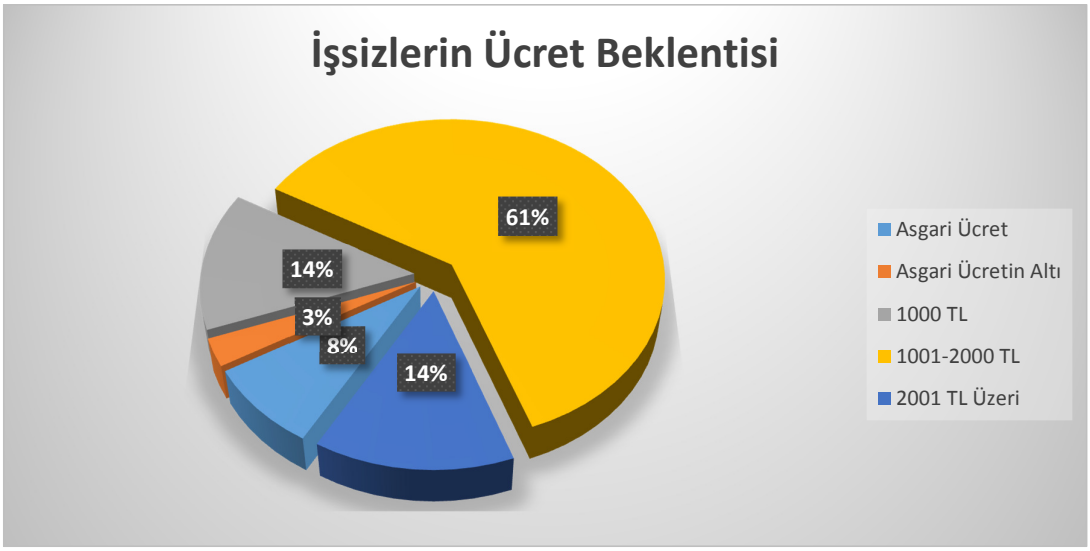

İşsizlere yöneltilen ve ilimiz ve ilçemiz ile ilgili en önemli sorun olarak kabul edilen göç olgusuna katılımcılardan işsiz olanların çoğunluğu sıcak bakmaktadır. Nitekim iş bulmak amacıyla başka bir bölgeye göç ederim diyenlerin oranı %54'dür. İlçemizi tehdit eden en önemli unsur aktif işgücünün dışarıya göçe yönelmesidir. Nitekim küçük bir örneklemde bile tablo iç karartıcı boyuttadır. İşsiz olan kesimin büyük kısmı göç düşüncesine sahip olduğunu beyan etmiştir.

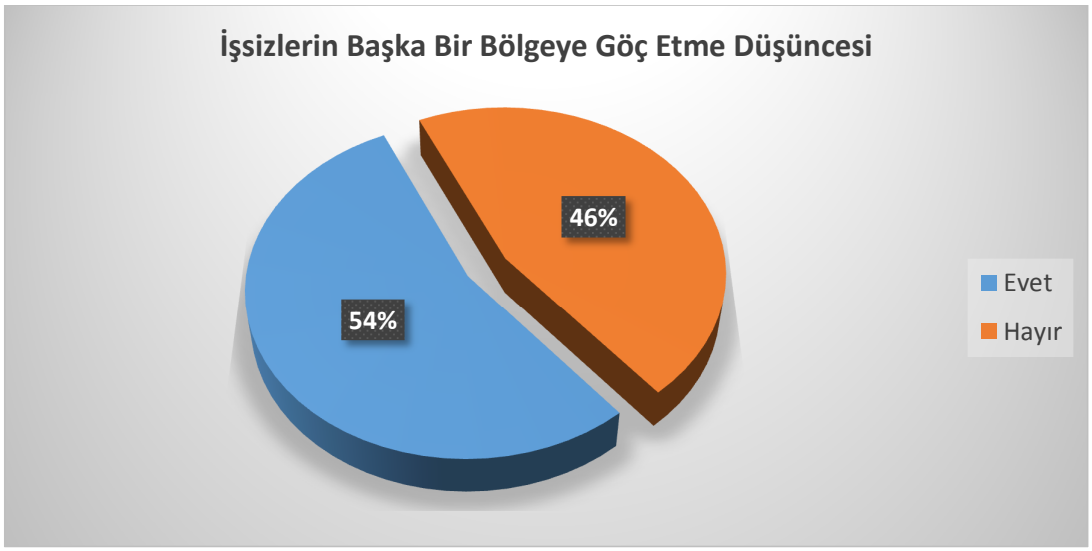

Emek piyasalarının temel aktörü olan hane halkı bireylerine yönelik sorulan son soru ilçe ekonomisi ile ve işsizlikle ilgili ifadeleri değerlendirmelerine yöneliktir. Aşağıdaki tablo cevap dağılımındaki güce göre oluşturulmuştur. Bu bilgilere göre öne çıkan temel sorun katılımcılar bölgenin en önemli probleminin işsizlik olduğunu ifade etmişlerdir. İkinci sırada işsizliğin nedeni ve sonucu olarak göç olgusunun ön plana çıktığı düşünülmektedir. Buna karşılık olumlu düşünceler de ön plana çıkmaktadır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu bölgenin istihdam yaratmaya yönelik iyi bir potansiyeli olduğuna yönelik düşünceye sahiptir. Yine filyos vadisi projesinin bölge için çok önemli olduğunu vurgulayanların oranı da yüksektir. Verilen cevaplar aşağıda tablolaştırılmıştır.

	Katılıyorum	*Kararsızım*	*Katılmıyorum*
Bölgenin en önemli probleminin işsizlik olduğunu düşünüyorum	47		
Bölgenin istihdam yaratma potansiyeline sahip olduğunu düşünüyorum	43	3	1
Filyos Vadisi Projesinin bölgenin en büyük umudu olduğunu düşünüyorum	38	3	5
Filyos Vadisi projesi ile bölgede işsizliğin azalacağını düşünüyorum	40	3	4
Bölgedeki göçün en önemli nedeninin işsizlik olduğunu düşünüyorum	33	4	11
Gelecek 10 yıllık dönemde bölgeden göçün artacağını düşünüyorum	37	3	7
İşsizliğin temel sebebi iş alanlarının yetersiz olmasıdır	30	1	16
İşsizliğin temel sebebi işverenlerin tutumudur	31	2	15
Bölgede iş olmakla birlikte, işe uygun kişilerin olmadığını düşünüyorum	27	5	15
İşsizliğin temel sebebi insanların çalışmak istememeleri	20	3	22
İşsizliğin temel sebebi ücretlerin düşük olması	21	3	22
Bölgede iş ilanlarına rahatlıkla ulaşabilmekteyim	18	9	19
Bölgede iş ilanlarına ulaşmak zor	21	5	19
Ticaret ve sanayi odalarının iş ilanları konusunda yol gösterici olabileceğini düşünüyorum	20	8	19

Tablo ankete katılan bireylerin görüşlerini ortaya koymaktadır. Tablodan da görüldüğü üzere ankete katılan bireyler işsizliğin bölge için temel bir problem olduğu konusunda birleşmektedir. Bölgenin istihdam yaratma potansiyeline sahip olduğu ve filyos vadisi projesinin bölge için fırsat olduğunu düşünenlerin sayısı da yine fazladır. Ayrıca bölgedeki göçün temel sebebinin işsizlik olduğu ve göçün giderek artacağı yine katılımcılar tarafından ileri sürülen görüşler arasındadır.

8 SONUÇ

Devrek ve Gökçebey ilçelerini kapsayan Devrek Ticaret ve Sanayi Odası faaliyet alanındaki bölge için yapılan bu işgücü piyasası analizi daha önce yapılmamış bir çalışma olması nedeniyle bölgenin emek piyasası açısından yapısı hakkında bir fikir elde edilebilecek niteliktedir.

Demografik acıdan Devrek ve Gökçebey ilçelerinde nüfus azalan bir seyir izlemektedir. Bu noktada göçün önemli bir neden olduğu açıktır. Bölge dışarıdan göç alan değil sürekli göç veren niteliktedir. İlçe nüfusları içerisinde Devrek nispeten daha yaşlı bir nüfusa sahiptir. Genç ve niteliklli nüfus daha çok büyükşehirleri tercih ettiği söylenebilir.

Emek piyasasının temel aktörlerinden biri olan işverenler açısından bir değerlendirme yapıldığında;

- İşçilerin verimliliğine yönelik memnuniyetin yüksek
- Genellikle 1-9 aralığında işçi çalıştıran işletmelerin ağırlıklı olduğu
- İlköğretim ve düz lise mezunlarının daha fazla tercih edildiği
- Ortalama ücretin 1000-1500 TL aralığında gerçekleştiği
- Yeni yatırım ve istihdam artışına yönelik planı olan işletmelerin var olduğu
- Beklentilerde teknik lise mezunlarının ağırlık kazandığı bir işgücü piyasası özelliği vardır.

Emek piyasasının temel aktörlerinin ikincisi olan bireylere yönelik bir değerlendirme yapıldığında;

- 35 yaş üstü nüfusun ağırlıklı olduğu
- İlköğretim düzeyinde mezuniyetin ön plana çıktığı
- İşgücüne katılımın ülke ve bölge ortalamasına yakın olduğu
- İşsizliğin ve göçün temel bir problem olduğu
- İşsizlerin ağırlıklı olarak 1000-2000 TL ücret düzeyinde beklentiye sahip olduğu
- İşsizlikle ilgili yapısal karakterli bir işsizlik sorununun var olduğu
- Hanehalkının bölgenin gelişme potansiyeli olmasına rağmen değerlendirilemediği yönünde fikirlerin ağırlıklı olarak ön plana çıktığıbir işgücü piyasası ortaya çıkmaktadır.

Çalışma sonucunda katılımcıların görüşlerine bağlı olarak işsizlik ve göçün bir problem olduğu, bölgeye yatırım çekilemediği, Filyos Vadisi Projesi'nin bir an önce hayata geçirilmesi öne çıkan sorunlar ve çözüm oranları olarak belirtilebilir.